

Vilniaus
dailės
akademijos
Dailėtyros
institutui –

20 ► 1994–2014 ►

Vilniaus dailės akademijos
leidykla, 2014

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS DAILĖTYROS INSTITUTAS tuometinio mokslo prorektorius doc. dr. A. Butrimo iniciatyva buvo įsteigtas 1994 m. balandžio 29 d., Rektoriaus doc. A. Šaltenio įsakymu perorganizavus VDA Mokslo skyrių. Institutas oficialiai pradėjo veikti nuo 1994 m. gegužės 1 d., jame tebuvo šeši mokslo darbuotojų etatai. Pirmąja Instituto direktore tapo dr. R. Janonienė. Tarp pirmųjų mokslo darbuotojų buvo anuomet neseniai dailėtyros studijas baigę mokslininkai V. Jankauskas, R. Butvilaitė; tais pačiais metais Institute pradėjo dirbti istorikas doc. dr. A. Kulakauskas (dirbo iki 1997 m.) ir menotyrininkės D. Ramonienė, J. Liškevičienė, T. Račiūnaitė, D. Klajumienė. Instituto darbuotojų skaičius palaipsniui augo, dalis darbuotojų pasikeitė. Įvairiu metu jame dirbo prof. habil. dr. B. Stundžia, prof. J. Galkus, dr. I. Vaišvilaitė, dr. A. Pečeliūnaitė, dr. S. Maslauskaitė, dr. G. Povilionis, R. Janonytė.

Šiuo metu Institutą sudaro Senosios dailės, Kultūros paveldo, Architektūros ir dizaino ir Šiuolaikinės dailės tyrimų skyriai, juose dirba penkiolika mokslo darbuotojų.

Pirmos Dailėtyros instituto patalpos buvo vadinamuosiuose Senuosiuose rūmuose, buvusio bernardinų vienuolyno mūruose. 1999 m. Institutas persikėlė į dabartines patalpas Dominikonų g. 15. Čia jis veikia šalia VDA Leidyklos, su kuria bendradarbiauja nuo pat įkūrimo: pirmas besikuriantčio Instituto darbas buvo parengti spaudai dr. S. Mikulionio rankraštį *Trakų Šv. Mikalojaus Vyskupo bažnyčios ir bernardinų vienuolyno statybos istorija*; ši knyga, išleista dar 1993 m., tapo pirmuoju *Vilniaus dailės akademijos darbų* serijos tomu. Pastaruoju metu VDA periodinio mokslo leidinio *Acta Academiae Artium Vilnensis* leidybą koordinuoja Dailėtyros instituto mokslo darbuotoja dr. A. Andriulytė, daug prisidėjusi prie to, kad šis leidinys būtų įtrauktas į *EBSCO Publishing* sąrašą.

Pagrindiniai Dailėtyros instituto veiklos barai – moksliniai tyrimai, mokslo projektų inicijavimas, koordinavimas ir vykdymas, dalyvavimas Lietuvos

ar tarptautinėse mokslo programose; mokslo sklaida ir populiarinimas, nacionalinių ir tarptautinių mokslinių konferencijų organizavimas.

Per dvidešimt metų Dailėtyros institute parengta ir išleista reikšmingų atskirų mokslininkų ir kolektyvinių monografijų, skirtų Lietuvos kultūros paveldo ir dailės bei architektūros tyrimams. Išleista ir nemažai vertingų kultūrą populiarinančių leidinių, nuolatos skiriama dėmesio regioniniams tyrimams (pvz., V. Jankausko rūpesčiu leidžiama *Kupiškėnų enciklopedija*). Vienas iš reikšmingų čia dirbančių mokslininkų bruožų – nesiribojimas siaurais profesijos interesais, polinkis į tarpdisciplininius tyrimus.

Pirmuoju veiklos dešimtmečiu Institutas itin glaudžiai bendradarbiavo su Žemaičių akademija, dalyvavo ekspedicijose, prisidėjo rengiant keletą *Žemaičių praeities* serijos leidinių (knygos apie Varnius, Sedą, Renavą ir kt.), kitus vertingus leidinius, susijusius su Žemaitijos meniniu paveldu. Keletą metų Dailėtyros instituto darbuotojai vadovavo menotyros studentų vasaros praktikoms vienoje ar kitoje Lietuvos vietovėje, taip pat Lenkijoje. Tokio bendradarbiavimo su studentais rezultatai – leidiniai *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė* (2004–2005 m., 3 t.), vadovas po Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklus (2007) ir kt.

Reikšmingas veiklos baras – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės paveldo tyrimai. 1994 ir 1998 m. buvo surengtos ekspedicijos į Baltarusiją, gausiai užfiksuota buvusios LDK meno paminklų. Vėliau dalis Instituto mokslininkų (dr. D. Klajumienė, dr. J. Liškevičienė, dr. T. Račiūnaitė) dalyvavo rengiant *Vadovą po Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę* (2012).

1995–1998 m. vykdytas vienas pirmųjų kolektyvinių Instituto mokslo projektų „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės meninės kultūros savitumas“ (LMT, vad. dr. R. Janonienė), 1998 m. – „Vienuolynų kelio“ programa (Europos Taryba, vad. dr. R. Janonienė, dalyv. D. Klajumienė), vėliau išplėtotą šviečiamųjų dokumentinių filmų projekte „Senieji Lietuvos vienuolynai“ (2006–2009 m., projektą rėmė Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija prie LR Prezidento kanceliarijos, LR KSRF, Kultūros paveldo departamentas prie LRKM; vad. dr. D. Klajumienė, dalyv. dr. R. Janonienė, dr. T. Račiūnaitė).

2001–2003 m. kartu su kitų sričių humanitarais įgyvendintas LVMSF remtas tarpdisciplininis projektas „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dvasinės kultūros šaltiniai“ (vad. dr. T. Račiūnaitė; dalyv. dr. R. Janonienė, dr. R. Butvilaitė, dr. J. Liškevičienė, dr. D. Klajumienė). Vykdyta LDK kultūros istorijai ir meno sampratai svarbių šaltinių paieška, vertimai, analizė ir komentavimas, parengtos šaltinių publikacijos. Šaltinių pagrindu bandyta rekonstruoti dailės sampratą, visuomenės santykio su vizualiąja kultūra pobūdį. Daugiausia nuveikta nagrinėjant XVII–XVIII a. šaltinius. Pavyzdžiui, vykdyti šv. Juozapo Kuncevičiaus hagiografiniams ir ikonografiniams šaltiniams tirti, interpretuoti ir skelbti skirti projektai (2008 m.

ir 2013–2014 m., vad. dr. J. Liškevičienė). Jų pagrindu išleista kolektyvinė monografija *Šv. Juozapo Kuncevičiaus gyvenimo atvaizdai: XVII a. šaltinių faksimilė, vertimas ir studija* (sud. dr. J. Liškevičienė, 2014).

Grupė projektų buvo skirta Lietuvos dvarų tyrimams. Projektas „Lietuvos dvarai: istorijos ir kultūros šaltinių tyrimai“ (2006 m. LVMSF finansuotas lituanistinių tyrimų projektas, vad. dr. R. Butvilaitė; dalyv. dr. R. Janonienė) išaugo į daugiatomio leidinio *Lietuvos dvarų sodybos: atlasas* rengimą ir leidybą (dr. R. Butvilaitė, dr. M. Iršėnas). Instituto darbuotojai vykdė nemažai individualių mokslo projektų, dalyvavo kitų mokslo institucijų inicijuotoje projektinėje veikloje.

Instituto mokslo darbuotojai dalyvauja pedagoginėje VDA veikloje – skaito paskaitas, vadovauja kursiniams ir baigiamiesiems darbams, dalyvauja doktorantūros procese ir komitetų veikloje, rengia metodinę medžiagą. Instituto bendradarbiavimą su kitais VDA padaliniais iliustruoja projektai „Freska ir meistrystė: palikimas, tradicija ir perspektyvos“ (LRKRF, 2013 m.); „Sapiegų rūmų interjero architektūra ir dekoras pagal istorinių šaltinių ir natūros tyrimus“ (LVMSF, 2007–2008 m.); „Kultūros paveldo aktualinimo, tyrimo ir saugojimo pamokos Vilniaus senosiose kapinėse“ (Kultūros paveldo departamentas, 2014 m.) ir kt.

Institutas kasmet rengia bent vieną mokslinę konferenciją. Paminėtina viena ankstyvųjų tarptautinių konferencijų „Barokas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“ (1997), pirmoji Instituto tarpdisciplininė konferencija „Tipas ir individas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“ (2001), vėlesnės konferencijos „Vaizdas ir pasakojimas“ (2002), „Laurynas Gucevičius ir jo epocha“ (2003), „Istorinė tikrovė ir iliuzija“ (2003), „Pirmavaizdis ir kartotė“ (2004), „Šventųjų relikvijos Lietuvos kultūroje“ (2005), „Stasio Ušinsko ir Liudviko Strolio 100-osioms gimimo metinėms“ (2005), „Iškilmės ir kasdienybė Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje ir jos kontekstuose“ (2006), „Lietuvos dvarai: kultūros ir šaltinių tyrimai“ (2007), „Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė“ (2008), „Meninis Vilnius: įtakos ir įvaizdžiai“ (2009), „Dangiškieji globėjai, žemiškieji mecenatai“ (2010), „Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, reliktai“ (2011), „Kultiniai atvaizdai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: importas ir sklaida“ (2012), „Pasaulietiniai interjerai: idėja, dekoras, dizainas“ (2013), kartu su Nacionaliniu muziejumi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmais, Vilniaus universitetu ir Lietuvos istorijos institutu 2014 m. surengta tarptautinė mokslinė konferencija „Lietuva–Italija: Šimtmečių ryšiai“.

Šiame leidinyje pateikiami 2014 m. Institute dirbančių mokslininkų trumpi veiklos aprašai ir bibliografijos.

*dr. (hp) Rūta Janonienė,
dr. Tojana Račiūnaitė*

Dr. Algė Andriulytė ▶▶▶

g. 1972 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1998 m.

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 2008 m.

Menotyrininkė

1997 m. Vilniaus dailės akademijoje baigė dailės istorijos ir teorijos magistro studijas, 2006 m. VDA apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties disertaciją „Ferdinando Ruščico veikla Vilniuje: modernumo ir tradicijos dialogas“ (mokslinė vadovė dr. Rūta Janonienė).

1990–1991 m. dirbo knygų restauratore Vilniaus universiteto Popieriaus restauracijos skyriuje; nuo 1998 m. dirba VDA Dailėtyros institute.

Nuo 2008 m. yra mokslinio periodinio leidinio *Acta Academiae Artium Vilnensis* mokslinė sekretorė ir projekto vadovė, nuo 2010 m. – VDA Magistrantūros studijų ir doktorantūros skyriaus vedėja.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 2005 m.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Lietuvos XIX a. II p. – XX a. I p. dailės istorija ir vizualinė kultūra, modernizacijos procesai, Vilniaus kultūros tyrimai.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1998 M.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„F. Ruščico naujieji „bazarai“ Vilniaus miesto salėje“, in: *Menotyra*, Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 1999, Nr. 4 (17), p. 46–49.

„Ferdinando Ruščico bandymai atgaivinti meninės spaudos leidybą“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 17: *XIX–XX a. Lietuvos dailė. Edukacinis aspektas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000, p. 73–78.

„Simbolis XX a. pr. Vilniaus tapytojų darbuose“, in: *Romantizmai po romantizmo*, sudarė G. Jankevičiūtė. Vilnius: Kultūros ir meno institutas, 2000, p. 71–76.

„Фердинанд Рушциц и издание журнала *Тыгодник Wileński*“, in: *Матэрыялы навуковых чытаньняў, прысвечаных 130-годдзю 3 дня нараджэння Фердынанда Рушэўца*. Мінск, 2001, p. 14–17.

„Peterburgo ir Vilniaus sąsajos Ferdinando Ruščico kūryboje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 29: *Vilnius kaip dailės mokymo ir sklaidos centras*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 77–83.

„Tikrovės paieškos: Ruščicas ir Bulhakas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 31: *Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros šaltinių tyrimai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 181–188.

„Tapybos ir fotografijos santykis: Ferdinandas Ruščicas ir Janas Bulhakas“, in: *XX amžiaus pradžios Vilnius: modernėjančios kultūros židinys* (ser. *Dailės istorijos studijos*, kn. 1), sudarė L. Laučkaitė. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2004, p. 88–99.

„Ferdinando Ruščico politiniai meninės veiklos aspektai: 1908–1922“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2005, Nr. 3 (40), p. 15–20.

„Šv. Kazimiero relikvijų pagerbimas Vilniuje 1922 metais“, in: *Šventasis Kazimieras istorijos vyksme*, sudarė P. Subačius. Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2006, p. 66–74.

„Art nouveau motyvai Ferdinando Ruščico grafikoje: vaizdų komentarai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 45: *Iš šimtmečio perspektyvos: XX a. pradžios Lietuvos dailė*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 79–88.

„Apie Ferdinando Ruščico fotografijas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 59: *Meno idėjų migracija XX a. pradžioje: M. K. Čiurlionio ir amžininkų*

kūryba, sudarė R. Andriušytė-Žukienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 105–123.

„Karališkųjų palaikų atradimas Vilniaus arkikatedroje 1931 m.: atvaizdų kolekcija“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, reliktai*, sudarė J. Liškevičienė, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 321–354.

„Iš elitinės kultūros palikimo: Santeklių dvaras ir Onos Bagickaitės japoniškų graviūrų kolekcija“, in: *Viešniai. Istorija ir kultūra* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 16), sudarė P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 751–773.

„Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslo vainikavimo iškilmės 1927 m.: tradicinės apeigos ir moderni meninė raiška“, in: *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, t. 37. Vilnius: Lietuvos katalikų mokslo akademija, 2013, p. 187–204.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE

„Pramoninė revoliucija ir modernas“; „Tautinis atgimimas ir pirmosios lietuvių dailės parodos“, in: *Įdomioji Lietuvos istorija: Lietuvos meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2005. Leidimas anglų k.: *Įdomioji Lietuvos istorija / Attractive History of Lithuania: Meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų / The History of Art from Ancient Times to the Present Day*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

VADOVAI, METODINĒ LITERATŪRA

„Vyslos žiočių tvirtovė“, in: *Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai*: Vadovas, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 74–75.

Acta Academiae Artium Vilnensis (AAAV) publikacijų rengimo principai, parengė A. Andriulytė ir M. Vaitkevičius, 2008.

STRAIPSNIS ENCIKLOPEDIJOJE

„Ferdinandas Ruščicas“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 20. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2011, p. 572–573.

STRAIPSNIAI KATALOGUOSE

„Meno funkcionavimas kasdienybėje: sociologinis tyrimas“, in: *Identifikacija. Projektas Vilniaus troleibusuose*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], 1999.

„Gyvenimas ir kūryba“, in: *Ferdinandas Ruščicas, 1870–1936. Gyvenimas ir kūryba*: Parodos katalogas. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2002, p. 5–10.

36 dailininkų biogramos, in: *Gamtos ilgesys. Europos peizažai. Longing for Nature. European Landscapes*: Tarptautinės dailės parodos katalogas, sudarė L. Bialopetravičienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2009.

„Andriolis, Mykolas Elvyras“; „Bassi, Giambattista“; „Breslauer, Chrystian“; „Chruckij, Ivan“; „Dmachauskas, Vincentas“; „Gigante, Giacinto“ (kartu su L. Schultes); „Kasprzycki, Wincenty“; „Kuindži, Archip“; „Marinus, Ferdinand Joseph“; „Ruseckas, Kanutas“; „Savrasov, Aleksej“ (kartu su L. Schultes); „Scherres, Carl“ (kartu su L. Schultes); „Schleich, Hans“; „Stepanov, Aleksej“, in: *Sehnsucht Natur. Landschaften Europas*: Katalog hrsg. von Lothar Schultes. Linz: Schlossmuseum, 2009, p. 391–392, 392, 395–396, 397–398, 398–399, 403–404, 411, 412–413, 415, 426–427, 428, 428–429, 430, 432.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 43: *Formų difuzijos XX a. dailėje*, sudarė A. Andriulytė, A. Čepauskaitė, V. Liutkus. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 53: *Kūrinys kontekste*, sudarė A. Andriulytė, M. Žvirblytė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 55: *Lietuvos dvarai: Kultūros paveldo tyrinėjimai*, sudarė A. Andriulytė, R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Vytauto Kalinausko žaidimai su hampelmanais“, in: *7 meno dienos*, 1999 08 01.

„Dar viena paroda, arba ką padovanoti „bosui“: R. Sližio tapybos ir pastelių paroda“, in: *7 meno dienos*, 1999 08 20.

„Troleibuso manija: menininkų „Identifikacijos“ projektas Vilniaus troleibusuose“, in: *7 meno dienos*, 1999 10 01.

„„Properio“ pašnekesiai“, in: *Literatūra ir menas*, 2000 03 31.

„Menininkai – prieš stereotipus: tarptautinis projektas „Spin“ Vilniuje“, in: *Literatūra ir menas*, 2002 02 08.

„Dar kartą Dobužinskis“, in: *Knygų aidai*, 2006, Nr. 4, p. 22–24.

„Visuomeninių, tautinių ir meninių, grupuočių veikla“, „Prarastosios sostinės gyvybingumas“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarytojai A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 453–459, p. 547–555.

Prof. dr. Adomas Butrimas

g. 1955 m. Telšiuose; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1998 m.

Vyriausiasis mokslo darbuotojas nuo 2004 m.

Meno istorikas, archeologas

1978 m. baigė Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą, įgijo archeologo specialybę. 1985 m. Lietuvos istorijos institute apgynė humanitarinių mokslų istorijos krypties daktaro disertaciją „Vėlyvas neolitas Žemaičių aukštumoje“ (mokslinė vadovė habil. dr. Rimutė Rimantienė).

Dirbo Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejaus Archeologijos skyriaus moksliniu bendradarbiu (1975–1986 m.), 1986 m. pradėjo dirbti Vilniaus dailės akademijoje, tapo Dailės istorijos ir teorijos katedros vyr. dėstytoju, nuo 2002 m. – profesoriumi. Nuo 1991 m. ėjo VDA prorektorius mokslui ir menui pareigas. 2004–2011 m. buvo VDA Rektorius, 2011–2014 m. – mokslo prorektorius. A. Butrimo iniciatyva buvo įkurta VDA leidykla ir Doktorantūros skyrius (1993 m.) bei Dailėtyros institutas (1994 m.).

Adomas Butrimas nuo 1986 m. skaito Vakarų meno istorijos ir Europos bei baltų archeologijos kursus VDA studentams. Yra dviejų Doktorantūros komitetų narys, doktorantų mokslinių darbų vadovas ir oponentas; organizuoja tarptautines konferencijas, rengia leidinius, skirtus Baltijos gintarui, priešistorinei dailei, archeologijai; rengė Žemaičių muziejaus

„Alka“ ir Mažeikių muziejaus archeologijos ekspozicijų koncepcijas ir dizainą (2011–2014 m.), yra leidinių *Acta Academiae Artium Vilnensis* ir *Žemaičių praeitis* redaktorius.

2008 m. A. Butrimas buvo apdovanotas Nyderlandų *Orange-Nassau Riterio ordinu*, 2011 m. – Latvijos Respublikos *Pripažinimo ordino kryžiumi*, o 2014 m. – Lietuvos Respublikos ordinu *Už nuopelnus Lietuvai (Riterio kryžius)*. 2009 m. jis buvo paskelbtas *Metų Dizaino žmogumi*.

A. Butrimas yra vienas iš Žemaičių kultūros draugijos, Žemaičių akademijos steigėjų, 2008 m. jam įteiktas Žemaičių savivaldybių ordinas *Žemaičių šlovės žvaigždė*. Nuo 2013 m. A. Butrimas yra Telšių miesto Garbės pilietis.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: meno istorija, archeologija, priešistorinė dailė, Lietuvos istorija.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1998 M.

MONOGRAFIJOS

Žemaičių Kalvarija: vienuolynas, bažnyčia ir Kryžiaus kelio stotys (kartu su N. Markauskaite, A. Vitėnu, A. Pacevičiumi), sudarė A. Butrimas, L. Spelskienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.

Telšių kraštas. Istorija, kultūra, meno paminklai. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.

Telšiai: sakralinis kompleksas Insulos kalvoje. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008.

Donkalnio ir Spigino mezolito–neolito kapinynai: seniausi laidojimo paminklai Lietuvoje. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Telšiai ir apylinkės / Telšiai and Surrounding Areas. Klaipėda: Baltic Printing House, 2013.

Žemaitija. Istorijos ir kultūros bruožai / Samogitia. Historical and Cultural Features. Klaipėda: Baltic Printing House, 2013.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Note on the Writing of Textbooks on Lithuanian History“, in: *National History and Identity. Studia Fennica, Etnologica*. Helsinki–Tampere, 1999, No. 6, p. 265–269.

„Tanged Points Cultures in Lithuania“ (kartu su T. Ostrausku), in: *Tanged Points Cultures in Europe*, sudarė S. K. Kozłowski, J. Gurba. Lublin: Maria Curie-Skłodowska University Press, 1999, p. 267–271.

„Daktariškės 5-osios gyvenvietės keramikos su organinės kilmės priemaisomis ornamentika“ (kartu su M. Iršėnu), in: *Lietuvos archeologija*, kn. 19. Vilnius: Diemedžio leidykla, 2000, p. 125–138.

„Human Figurines in Eastern–Baltic Prehistoric Art“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 20: *Prehistoric Art in the Baltic Region*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000, p. 7–29.

„The Amber Ornament Collection from Dakatriške 5 Neolithic Settlement“, in: *Baltic Amber*. Vilniaus dailės akademijos darbai. *Dailė*, Nr. 22. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 7–19.

„Zoomorfinė ir antropomorfinė Rytų Baltijos kraštų akmens amžiaus dailė“, in: *Istorija*, t. XLIXL. Vilnius, 2001, p. 5–37.

„Žemaičių vyskupų rezidencinis Alsėdžių dvaras, rūmai ir jų herbiniai kokliai“, in: *Alsėdžiai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 10), sudarė A. Butrimas, L. Griciūtė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 9–24.

„Viešvė, Viešvėnų žemė, valsčius, tijūnija ir seniūnija, miestelis“ (kartu su K. Misiumi); „Viešvėnų parapijos mokyklų praeitis“ (kartu su K. Misiumi), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 28: *Viešvėnai: istorija ir dailės paminklai*, sudarė A. Butrimas, L. Spelskienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 10–30, 36–45.

„Biržulio apyežerio neolito gyvenviečių virvelinė keramika“ (kartu su D. Ostrauskiene), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 34: *Kultūrinio landšafto raida Žemaičių aukštumoje*, sudarė M. Iršėnas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 142–161.

„Kražių jėzuitų kolegijos likimas po 1773 m. jėzuitų ordino panaikinimo / Kražiai College after the Jesuit Order's Suppression in 1773“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 36: *Kražiai amžių sandūroje*, sudarė J. Girdziuskas, A. Virbickaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 77–89.

„Marija Gimbutienė – baltų, indoeuropiečių ir Senosios Europos tyrinėtoja“, in: *Marija Gimbutienė ... iš laiškų ir prisiminimų*. Vilnius: Žaltvykslė, 2005, p. 331–342.

„Kražių jėzuitų vienuolynas, bažnyčia ir kolegija“; „Kražių benediktinių vienuolynas ir bažnyčia“; „Kražių parapiinė Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia“ (kartu su K. Misiumi), in: *Kelmės dekanato bažnyčios ir vienuolynai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius, 2008, p. 59–72, 73–90, 91–117.

„Pavandenės dvaras“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 47–48: *Lietuvos dvarai: kultūros ir šaltinių tyrinėjimai*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 145–158.

„Gintaro tradicija / Amber Tradition“; „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės diduomenės juvelyrika XIII–XV a. / Jewelry of the Nobility of the Grand Duchy of Lithuania in the 13th–15th Centuries“ (kartu su V. Aleksiejūnu); „Vienos papuošalų grupės istorija: smeigtukai / History of One Jewellery Group: the Pins“, in: *Baltų menas / Art of the Balts*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 35–97, 191–280, 513–602.

„Reinventing Mesolithic Skulls in Lithuania: Donkalis and Spiginas Sites“ (kartu su G. Česniu), in: *Acta medica Lituanica*, Vol. 16, No. 1–2. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2009, p. 1–8.

„Unikalus raginio žeberklo (ieties) įmovinis antgalis iš Daktariškės 5-os neolito gyvenvietės prie Biržulio ežero“ (kartu su D. Butrimaite), in: *Florilegium Lithuanum*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2010, p. 52–60.

„Marija Alseikaitė-Gimbutienė – baltų archeologijos tyrėja“, in: *Lituanistica*, t. 58, Nr. 1(87). Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2012, p. 3–11.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE, VADOVĒLIAI

[Priešistorinė dailė]: „Priešistorinė dailė“ (kartu su M. Iršėnu); „Mezolito bendruomenių dailė“; „Keramikos lipdymo pradžia“; „Zoomorfinė akmens amžiaus Rytų Baltijos regiono dailė (VIII–II tūkstantmetis pr. Kr.)“; „Žmogaus vaizdavimas priešistorinėje Rytų Baltijos kraštų dailėje“; „Baltijos gintaro apdirbimo ir prekybos pradžia“; „Vienos baltiškų papuošalų grupės istorija: smeigtukai“; „Žirgo vaizdavimas metalų epochos zoomorfinėje baltų dailėje“; „Ankstyvųjų viduramžių taikomiosios dailės pavyzdžiai (V–VIII a.)“; „Plokštieji geometrinio stiliaus papuošalai“; „Vytiniai, pintiniai ir tordiruoti papuošalai (XI–XIV a.)“; „Papuošalai plastiniais zoomorfiniais motyvais (VI–XVI a.)“; „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės nobiliteto juvelyrika (XIII–XV a.)“, in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuskevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 12–13, 16–21, 24–27, 30–33, 38–41, 44–53.

Gimtoji istorija: Vadovėlis, elektroninis išteklius [CD-ROM] (kartu su E. Jovaiša ir kt.). Vilnius, 2003.

„Žmogus ir gyvasis pasaulis akmens amžiaus dailėje“, in: *[domioji Lietuvos istorija / Attractive History of Lithuania: Meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų / The History of Art from Ancient Times to the Present Day: Elektroninis išteklius [CD-ROM]*, sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

„Baltai Lietuvos valstybės išvakarėse“; „Baltų pasaulis vikingų žygių laikais“; „Vokiečiai Lietuvos istorijoje“; „Žydai Lietuvos istorijoje“; „Karaimai ir totoriai Lietuvos istorijoje“, in: *[domioji Lietuvos istorija: visuomenės istorija: Elektroninis išteklius [CD-ROM]*, sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Žemaitijos istorija, kultūra ir jos kūrėjai. Žemaičių akademija (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 8), sudarė A. Butrimas, V. Vaivada, D. Mukienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Lietuvos dailės istorija, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Lietuva iki Mindaugo: Elektroninis išteklius [CD-ROM] (kartu su E. Jovaiša). Vilnius, 1999.

Lietuva iki Mindaugo (kartu su A. Girininku, R. Jankausku, E. Jovaiša ir kt.), sudarė E. Jovaiša, A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.

Renavas (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 9), sudarė A. Butrimas, A. Miltenytė, P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001.

Alsėdžiai (ser. *Žemaičių praeitis*, kn.10), sudarė A. Butrimas, L. Griciūtė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 28: *Viešvėnai: istorija ir dailės paminklai*, sudarė A. Butrimas, L. Spelskienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.

Kun. Matas Veitas. Katalikų Bažnyčios Sibire istorijos apybraiža (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 11), sudarė ir įž. aut. A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė / Sacral Architecture and Art in the Plunge Deanery, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.

Baltų menas / Art of the Balts, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009; Elektroninis išteklius [CD-ROM], Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2009.

Sztuka baltow, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Baltu māksla, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010.

Lietuva 1009–2009, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Kražių buvęs jėzuitų vienuolynas bei kolegija ir Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia“; „Tytuvėnų buvęs bernardinų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos bažnyčia“; „Kražių buvęs benediktinų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčia“; „Telšių buvęs bernardinų vienuolynas ir Šv. Antano Paduviečio bažnyčia“; „Linkuvos buvęs senosios regulos karmelitų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Škaplerienės bažnyčia“, in: *Lietuvos vienuolynai*, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 134–140, 235–242, 128–133, 228–234, 159–164. Elektroninis išteklius [CD-ROM]: *Lietuvos vienuolynai. Monasteries and Convents in Lithuania*, sudarė R. Janonienė ir D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, Matematikos ir informatikos institutas, 2000.

„Gyvųjų deivių beiėškant“, in: *Liaudies kultūra*, 2000, Nr. 2, p. 65–68.

„Renavo dvaras Žemaičių, Lietuvos ir tarptautinių kontaktų aspektu“, in: *Renavas* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 9), sudarė A. Butrimas, A. Miltenytė, P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 153–158.

„Plungės dekanato sakralinis menas ir jo kūrėjai / Sacral Art in the Deanery of Plungė and the People Who Created It“; „Buvęs dominikonų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos apsilankymo bažnyčia“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė / Sacral Architecture and Art in the Plunge Deanery*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 7–34, 666–701.

„Šatrijos Ragana Pavandenės dvare“, in: *Sambalsiai: studijos, esė, pokalbis*, sudarė A. Birgerė, D. Čiočytė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 304–309.

„Nemunas – kovų ir prekybos upė“; „Veliuona“; „Seredžius“; „Kartupėnų piliakalnis“; „Ringovės piliakalnis“; „Veršvų piliakalnis“, in: *Panemunės istorija: archeologijos ir meno paminklai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 8–28, 89–116, 68–80, 128, 66–67.

„Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės diduomenės juvelyrika XIII–XV a. / Jewelry of the Nobility of the Grand Duchy of Lithuania in the 13th–15th Centuries“ (kartu su V. Aleksiejūnu); „Baltai ir jų pasaulis / Balts and their World“; „Vienos papuošalų grupės istorija: smeigtukai / History of One Jewellery Group: the Pins“, in: *Baltų menas*, sudarė L. Spelskienė, T. Valiuvienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 19–31, 37–50, 37–50, 83–98.

„Baltowie i ich świat“; „Bursztyn i jego tradycja u południowo-wschonich wybrzeży Bałtyku“; „Szpile – dzieje jednej kategorii ozdób“; „Bizuteria elity Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIII–XV w.“, in: *Sztuka baltów*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 9–12, 13–20, 37–50, 83–98.

[Daugiatautė Lietuva: sugyvenimo tradicijos]: „Žydai Lietuvos istorijoje“; „Totoriai ir karaimai Lietuvos istorijoje“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 335–341, 343–349.

„Balti un viņu pasaule“; „Dzintara tradīcija“; „Vienas rotaslietu grupas vēsture: rotadatas“; „Juvelier izstrādājumi Lietuvas Didžkunigaitijas dižciltīgajiem XIII–XV gs“., in: *Baltu māksla*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 9–12, 13–20, 37–50, 83–98.

„The Balt's Amber Route to Classical Civilization“ (kartu su E. Jovaiša), in: *The International Amber Researcher Symposium*. Gdansk, 2013, p. 71–74.

Doc. dr. Rasa Butvilaitė ▶▶▶

g. 1971 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1994 m.

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 2002 m.

Architektūrologė

1994 m. Vilniaus dailės akademijoje įgijo dailėtyrininkės kvalifikaciją,
2002 m. VDA apgynė humanitarinių mokslų srities menotyros krypties
daktaro disertaciją „Architektūros studijos Lietuvoje XVIII a.–XIX a.
I pusėje“ (mokslinis vadovas prof. dr. Algimantas Mačiulis).

1992–1993 m. dirbo Lietuvos istorijos instituto LDK istorijos skyriaus
laborante; 1992–1994 m. – VDA muziejaus vedėja; 1997–2009 m. dėstė
Vilniaus pedagoginio universiteto Visuotinės istorijos katedroje;
2002–2005 m. vadovavo VDA Doktorantūros ir meno aspirantūros sky-
riui; 2007–2008 m. buvo interjero žurnalo „DEKO“ temos redaktorė.

Rasa Butvilaitė nuo 1997 m. VDA Dailės istorijos ir teorijos katedroje
dėsto dailės ir architektūros istorijos, architektūrologijos, šiuolaikinės
architektūros teorijos kursus bakalaurams ir magistrantams, nuo 2006 m.
dalyvauja VDA doktorantūros studijų procese. 2010–2011 m. dalyvavo
Europos Sąjungos pagal BP finansuojamame projekte „VDA vizualiojo ir
taikomojo meno bei dailėtyros I pakopos studijų programų atnaujinimas“.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 1993 m., ICOMOS Lietuvos nacionalinio komiteto narė nuo 2010 m.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Lietuvos architektūros istorija ir teorija, dvarų kultūra.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1994 M.

MONOGRAFIJA

Architektūros studijos Vilniaus universitete 1773–1832 metais. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Ways of Expression of the National Identity in the First Half of the 19th Century Lithuanian Architecture“, in: *Revue Baltique. Organe de la Collaboration des États Baltes.* 1996, Nr. 6, p. 31–37.

„Sedos Šv. Jono Nepomuko bažnyčia“, in: *Seda: parapijos istorija ir dailės paminklai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 5), sudarė A. Butrimas, P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 138–145.

„Architektūriniai vaizdai Pranciškaus Smuglevičiaus kūryboje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 11: *Pranciškus Smuglevičius ir jo epocha*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 21–33.

„Architektūra, architektas, visuomenė. Santykių susiklostymas XVIII a.“, in: *Dailės ir architektūros tyrimų metodologinės problemos.* Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000, p. 41–50.

„Mykolo Šulco paskaitų konspektai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 17: *XIX–XX a. Lietuvos dailė. Edukacinis aspektas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000, p. 5–14.

„Architektūros mokymas XVIII a. pabaigoje–XIX a. pradžioje neuniversitetinėse Lietuvos mokyklose“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 29: *Vilnius kaip dailės mokymo ir sklaidos centras*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 7–18.

„Laurynas Gucevičius ir Vilniaus katedra: vaizdinio raida“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 32: *Laurynas Gucevičius ir jo epocha*, sudarė R. Butvilaitė, V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 111–124.

„Ansamblio architektūra“, in: *Tytuvėnų Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 69–92.

„[Plungės] Kapinių Visų Šventųjų koplyčia“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plungė, Kuliai, Stalgėnai, Pakutuvėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 110–117.

„[Tverų] Bažnyčios architektūra“; „[Kantaučių] Bažnyčios architektūra“; „[Medingėnų] Bažnyčios architektūra“; „[Žlibinų] Bažnyčios istorijos ir architektūros bruožai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Rietavas, Tverai, Kantaučiai, Lieplaukė, Medingėnai, Žlibinai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, Vilnius, 2005, p. 69–72, 121–122, 217–218, 267–268.

„Architektūros mokymas senuosiuose Kražiuose XVII a.–XIX a. I pusėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 36: *Kražiai amžių sandūroje*, sudarė A. Virbickaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 21–32.

„[Šateikių] Bažnyčios istorijos ir architektūros bruožai“; „[Gegrėnų] Bažnyčios architektūra“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plateliai, Beržoras, Gintališkė, Šateikiai, Žemaičių Kalvarija, Gegrėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 159–169, 283–284.

„[Plungės] Kapinių Visų Šventųjų koplyčia“; „[Tverų] Bažnyčios architektūra“; „[Kantaučių] Bažnyčios architektūra“; „[Medingėnų] Bažnyčios architektūra“; „[Žlibinų] Bažnyčios istorijos ir architektūros bruožai“; „[Šateikių] Bažnyčios istorijos ir architektūros bruožai“; „[Gegrėnų] Bažnyčios architektūra“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė / Sacral Architecture and Art in the Plunge Deanery*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 110–117, 273–276, 325–326, 421–422, 471–472, 643–653, 767–768.

„Žemalės bažnyčia“, in: *Žemalė – D. Poškos gimtasis kraštas* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 12), sudarė P. Šverebas, R. Skeivys. Telšiai: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 35–41.

„Buvusi Pagryžuvio dvaro sodyba“, in: *Tytuvėnai: istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 91–103.

„Tauragės krašto dvarų sodybos“, in: *Tauragės kraštas: istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 321–374.

„Kelmės dvaro sodybos architektūros raida XVI–XX amžiais“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 47–48: *Lietuvos dvarai: kultūros ir šaltinių tyrinėjimai*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 99–131.

„Jėzuitų naujokynas Pagryžuvyje“; „Pakėvio Šv. Teklės bažnyčia“; „Palendrių Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos vieša oratorija“; „Palendrių

benediktinų vienuolynas“, in: *Kelmės dekanato bažnyčios ir vienuolynai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 147–158, 159–170, 179–188, 189–196.

„Gasčiūnų Šv. Stanislovo Kostkos bažnyčia, šventorius, varpinė“; „Joniškio Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčia“; „Joniškio kapinių centrinio įėjimo vartai“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. II: *Šiaulių vyskupija*, dalis 1: *Joniškio dekanatas*, kn. 1: *Balkaičiai–Joniškis*, sudarė D. Vasiliūnienė, S. Smilingytė-Žeimienė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų instituto leidykla, 2011, p. 51–61, 260–287, 478.

„Gasčiūnai: Geležiniai kryžiai (I–III)“; „Julijonos Katilienės ir Julijos Katiūtės-Miežienės antkapinis paminklas“; „Paminklinis A. Ramausko kryžius“; „Paminklas 1933 šventiesiems metams atminti“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. II: *Šiaulių vyskupija*, dalis 1: *Joniškio dekanatas*, kn. 1: *Balkaičiai–Joniškis*, sudarė D. Vasiliūnienė, S. Smilingytė-Žeimienė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų instituto leidykla, 2011, p. 114–115, 124–125, 125–126, 126–127.

„Bajoriūnų giminės ir kunigo Aleksandro Radavičiaus antkapiniai paminklai“ (kartu su R. Stankevičienė); „Rudiškių Šv. Pilypo ir Jokūbo bažnyčia, šventorius ir koplyčia“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. II: *Šiaulių vyskupija*, dalis 1: *Joniškio dekanatas*, kn. 2: *Juodeikiai–Rudiškiai*, sudarė D. Vasiliūnienė, S. Smilingytė-Žeimienė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų instituto leidykla, 2012, p. 285–290, 435–443.

„Architektūros teorija XVIII a. Lietuvoje“, in: *Menotyra*, t. 19. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2012, p. 257–267.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE

„Verkių dvaro ansamblis“; „[Lietuvos klasicizmo] Architektūra“; „[Lietuvos klasicizmo] Miesto rūmai ir užmiesčio rezidencijos, dvarai“; „[Lietuvos] Pokario architektūra (1945–1956)“, in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 186–187, 172–174, 174–176, 318–320.

„Gotika pagoniškujų Gediminaičių ir Vytauto Didžiojo epochoje (1295–1430)“; „Apšvieta ir klasicizmas Respublikos saulėlydyje (1764–1795)“; „Valstybės kūrimas ir tautinio stiliaus paieškos (1918–1940)“, in: *Įdomioji Lietuvos istorija / Attractive History of Lithuania: Meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų / The History of Art from Ancient Times to the Present Day*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Vilniaus buvęs misionierių vienuolynas ir Viešpaties Dangun Žengimo bažnyčia bei buvęs šaričių vienuolynas“, in: *Lietuvos vienuolynai*, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999, p. 380–387. Elektroninis išteklius [CD-ROM]: *Lietuvos vienuolynai. Monasteries and Convents in Lithuania*, sudarė R. Janonienė ir D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, Matematikos ir informatikos institutas, 2000.

„Branievas“; „Kulmas“ (kartu su Girėnu Povilioniu); „Olštynas“; „Augustavas“; „Suvalkai“, in: *Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai: Vadovas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 103–106, 113–118, 132–134, 135–138, 139–142.

Istorijos vadovėlis 9 klasei (kartu su D. Karveliu, N. Kostiniene, S. Lukšiu, S. Pivoru, M. Tamošaičiu), (ser. *Raktas*, dalis I). Vilnius: Baltos lankos, 2010.

Istorijos vadovėlis 9 klasei (kartu su D. Karveliu, N. Kostiniene, S. Lukšiu, S. Pivoru, M. Tamošaičiu), (ser. *Raktas*, dalis I). Vilnius: Baltos lankos, 2012.

STRAIPSNIAI ENCIKLOPEDIJOSE, ŽINYNUOSE, ŽODYNUOSE

„Erikas Daugulis“, in: *Allgemeines Künstler lexikon*, Bd. 24. Leipzig, München: K. G. Saur, 1999, p. 452.

„79 architektūros istorijos sąvokos“, in: *Istorijos žodynas*, red. kolegija: V. Pukienė, E. Kriščiūnas, A. Mickevičius. Vilnius: Vaga, 2003; elektroninis išteklius [MP3]: Vilnius: Lietuvos aklujų biblioteka, 2007.

17 enciklopedinių straipsnių, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 6. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2004, p. 312, 355, 420, 433, 626, 627, 628, 630, 649, 655, 713, 738–739, 745–746, 754, 767, 783.

11 enciklopedinių straipsnių, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 7. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005, p. 124, 194, 247, 248, 250–251, 397, 395–396, 397, 412, 425–426, 428, 669.

10 enciklopedinių straipsnių, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 8. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005, p. 295–298, 311, 424, 504, 516, 536–537, 627, 687, 704, 705.

17 enciklopedinių straipsnių, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 9. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, p. 55, 89, 106, 126, 199, 281, 353–354, 466–467, 531, 550, 558, 589, 699, 696, 714, 729, 738.

13 enciklopedinių straipsnių, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 10. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006 p. 58, 68, 231–234, 237–238, 244, 246, 248, 258–259, 287, 289, 298, 320, 636–637.

12 enciklopedinių straipsnių, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 11. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007, p. 175, 330.

STRAIPSNIAI KATALOGE

„Szkoła Rysunkowa w Wilnie 1866–1915“ / „Vilniaus piešimo mokykla 1866–1915“, 14 dailininkų biogramos, in: *Kształcenie artystyczne w Wilnie i jego tradycje / Vilniaus meno mokykla ir jos tradicijos*, red. J. Malinowski, M. Woźniak, R. Janonienė. Torun: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996, p. 71–76 / 302–306; p. 76–96 / 306–328.

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJOS

„Mikalojus Vorobjovas ir jo *Vilniaus menas*“ (kartu su V. Jankausku), in: *Mikalojus Vorobjovas, Vilniaus menas*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 88–93.

„Lauryno Gucevičiaus testamentas“, in: *Dailės istorijos šaltiniai. Nuo seniausių laikų iki mūsų dienų*. Antologija, sudarė G. Jankevičiūtė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 702–707.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 21: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės barokas: formos, įtakos, kryptys*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001.

Lietuvos dailės istorija, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 32: *Laurynas Gucevičius ir jo epocha*, sudarė R. Butvilaitė, V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 47–48: *Lietuvos dvarai: kultūros ir šaltinių tyrinėjimai*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 55: *Lietuvos dvarai: kultūros paveldo tyrinėjimai*, sudarė A. Andriulytė, R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Lietuvos dvarų sodybų atlasas, t. 1: *Šilalės rajono savivaldybė*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Lietuvos dvarų sodybų atlasas. Pagėgių savivaldybė, sudarė R. Butvilaitė, M. Iršėnas, M. Purvinas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

ALBUMAI, ILIUSTRUOTI LEIDINIAI

Vilnius Academy of Fine Arts: Bicentenary Anniversary. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997.

„Didikų rezidencijos“, „Dvarų kultūros akiračiai“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 242–251, 380–389.

Lietuvos pilys, dvarai, rūmai / Lithuania's Castles, Estates, Mansions (kartu su R. Pakniu). Vilnius: R. Paknio leidykla, 2014.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Atgal į praeitį: iš interjero raidos istorijos“, in: *Interjeras*, 1998, Nr. 9, p. 9, 32–33.

„Laurynui Gucevičiui“, in: *Kupiškis: kultūra ir istorija*, 2003, Nr. 1, p. 13–14.

„Laurynas Gucevičius ir Vilniaus rotušė“, in: *Archiforma*, 2004, Nr. 1, p. 88–93.

„Laurynas Gucevičius“, in: *100 iškiliausių Lietuvos žmonių*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2009, p. 62–63.

„Didžioji karaliaus meilė“ (kartu su N. Asadauskiene); „Vilnius Vazų valdymo metais“; „Valdovų rezidencinės vietos: Vilnius ir Gardinas renkamų valdovų metais“, in: *Lietuvos valdovai*, sudarė N. Asadauskienė ir kt. Kaunas: Šviesa, 2010, p. 115–121, 156–159, 180–187.

„Laurynas Gucevičius – Europos architektūros avangardistas“, in *naujie-nos.vu.lt*, 2011 02 19.

Dr. Marius Iršėnas ▶▶▶

g. 1970 m. Panevėžyje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 2002 m.

Vyresnysis mokslo darbuotojas nuo 2008 m.

Dailės istorikas

1997 m. Vilniaus dailės akademijoje baigė Menotyros magistro studijas, 2003 m. VDA ir Kultūros, filosofijos ir meno institute apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „Antropomorfiniai ir zoolomorfiniai atvaizdai Baltijos regiono ir europinės Rusijos akmens amžiuje: kokybinė ir kiekybinė charakteristika, sklaida ir ypatumai“ (mokslinis vadovas prof. dr. Adomas Butrimas).

Nuo 1998 m. skaito Vakarų meno istorijos ir Europos bei baltų archeologijos kursus VDA studentams. Nuo 2008 m. vadovauja Vilniaus dailės akademijos leidyklai, nuo 2014 m. eina VDA prorektoriaus mokslui pareigas.

Domisi kultūros paveldo vizualizacija, dalyvauja kultūros paveldo populiarinimo projektuose: rengia leidinius, informacinius terminalus, muziejų ekspozicijas.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narys nuo 2003 m.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Baltijos regiono priešistorinė dailė.

BIBLIOGRAFIJA NUO 2002 M.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Didžioji motina ir priešistorinė tikrovė“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 31: *Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros šaltinių tyrimai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 7–20.

„Vidurio Žemaičių aukštumos apgyvendinimo raida iki XVI a. pagal archeologijos paminklų ir pavienių radinių pasiskirstymą“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 34: *Kultūrinio landšafto raida Žemaičių aukštumoje*, sudarė M. Iršėnas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 87–119.

„Anthropomorphic and Zoomorphic Figurines from the Zvejnieki Burial Ground in the Context of the Baltic Area. Statistical Regularities or Exceptional Cases?“, in: *Acta Archaeologica Lundensia. Series in 8°*, t. 52, sudarė L. Larsson, I. Zagorska. Stockholm: Almqvist & Wiksell International, 2006, p. 301–308.

„Stone Age Figurines from the Baltic Region: Toys or Sacred Objects“, in: *Acta Historiae Artium Balticae*, t. 2, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 7–19.

„Antropomorfinis ir zoomorfinis motyvas baltų papuošaluose / Anthropomorphic and Zoomorphic Motifs on Balt Jewellery“, in: *Baltų menas / Art of the Balts*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 99–188, 697–718.

„Anthropomorphic and Zoomorphic Stone Age Art in Lithuania and its Archaeological Cultural Context“, in: *Archaeologia Baltica*, 2010, Nr. 13, p. 175–190.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE

[Priešistorinė dailė]: „Europos vėlyvojo paleolito dailė. Seniausi Baltijos kraštų dailės dirbiniai ir ornamentika“; „Šventoji – unikali senųjų europiečių dailės paminklų radimvietė: skulptūros ir keramikos pavyzdžiai“; „Metalų epochos papuošalai ir jų ornamentika“; „Romos civilizacijos atspindžiai baltų žemėse“; „Baltiški papuošalai: apyrankės“; „Medinė architektūra“, in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 12–15, 22–23, 28–29, 34–35, 36–37, 42–43.

„Kario ir žirgo puošyba priešistorės mene“ / „Accoutrements of Warriors and Horses in Prehistoric Art“ (kartu su E. Jovaiša), in: *Įdomioji Lietuva*

istorija / Attractive History of Lithuania: Meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų / The History of Art from Ancient Times to the Present Day: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Gižyckas“; „Kentšynas“; „Malborkas“; „Fromborkas“; in: *Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 17–19, 27–29, 89–91, 99–102.

„Antropomorfinis ir zoomorfinis motyvas baltų papuošaluose / Anthropomorphic and Zoomorphic Motifs on Balt Jewellery / Motywy antropomorficzne i zoomorficzne w ozdobach Baltow“, in: *Baltų menas: Parodos vadovas / Art of the Balts: The Guide of Exhibition / Sztuka Baltow: Przewodnik po wystawie*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 21–35.

„Antropomorfa is un zoomorfa is motiva s baltu rotas“, in: *Baltu maksla: Izstades celvedis*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 21–35.

STRAIPSNIS ENCIKLOPEDIJOJE

„Dailė. Nuo seniausių laikų iki gotikos (iki 14 a.)“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 12. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007, p. 367–368.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 34: *Kultūrinio landsafto raida Žemaičių aukštumoje*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 35: *Pirmavaizdis ir kartotė: Vaizdinių transformacijos tyrimai*, sudarė M. Iršėnas, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 38: *Dailės parafrazės. XX amžius*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 39: *Kūriny s, menininkas, erdvė*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.

Lietuvos dvarų sodybų atlasas. Pagėgių savivaldybė, sudarė R. Butvilaitė, M. Iršėnas, M. Purvinas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Priešistorės bruožai“, in: *Tytuvėnai: istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 9–11.

Žmogaus ir gyvūnų vaizdavimas baltų dailėje. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

„Baltų menas: naujo pasakojimo paieškos / The Baltic Art: in Search of a New Narrative“, in: *Dailė*, 2009, Nr. 2, p. 18–23.

„Baltų menas: naujo pasakojimo paieškos“, in: *Lietuvos muziejai*, 2009, Nr. 4, p. 23–25.

Mažeikių kraštas: tarp kuršių, žiemgalių ir žemaičių: Elektroniniai ištekliai [informacinis terminalas, CD-ROM], sudarė M. Iršėnas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011.

Panemunės pilis: Elektroniniai ištekliai [informacinis terminalas, CD-ROM], sudarė M. Iršėnas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013.

Vidmantas Jankauskas ▶▶▶

g. 1962 m. Jasiškyje (Kupiškio r.); gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1994 m.

Mokslo darbuotojas nuo 1994 m.

Menotyrininkas, žurnalistas

1985 m. Vilniaus universitete įgijo žurnalisto specialybę. 1994 m. Vilniaus dailės akademijoje baigė dailės istorijos ir teorijos studijas. Nuo 1992 m. dirbo VDA mokslo skyriaus darbuotoju, nuo 1994 m. – VDA Dailėtyros instituto jn. moksliniu bendradarbiu. Nuo 1993 m. dirba ir VDA leidykloje, nuo 1994 m. yra informacinio biuletenio „Vilniaus dailės akademija“ redaktorius.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Lietuvos dvarų kultūra, senoji Lietuvos ikonografija, XIX–XX a. pradžios Lietuvos dailė.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1994 M.

MONOGRAFIJOS

Jonavos Šv. Jokūbo bažnyčia ir parapija. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000.

Kario kelias. Generolas Kazimieras Ladiga nepriklausomybės kovose. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Skaruliai (kartu su K. Driskium ir M. Matušakaite). Vilnius: Tautos paveldo tyrimai, 2010.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Istorinė tematika senojoje Lietuvos grafikoje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 8: *Lietuvos grafikos istorijos šimtmečiai*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 20–42.

„Istorizmo problema Pranciškaus Smuglevičiaus kūryboje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 11: *Pranciškus Smuglevičius ir jo epocha*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 32–47.

„Sedos apskrities komendantūros veikla 1918–1919 m.“, in: *Seda. Parapijos istorija ir dailės paminklai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 5), sudarė A. Butrimas, P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 192–206.

„Generolas Juozapas Antanas Kosakovskis ir jo rinkiniai“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 1998, Nr.1, p. 15–22.

„Vilniaus dailės akademija 1940–1944 m.“, in: *Dailė, muzika ir teatras valsybės gyvenime 1918–1998*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 17–27.

„Kitokio kelio bieškant arba Vilniaus Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslo Paryžiuje istorija“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 14: *Istorija ir elitinės kultūros teigtys*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 143–155.

„General Józef Antoni Kossakowski i jego zbiory“, in: *Zbiory publiczne a kolekcjonerstwo prywatne. Problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego w przeszłości i dzisiaj*. Warszawa: Muzeum narodowe w Warszawie, 2000, p. 84–94.

„В. Ванькович і А. Товянській. Парижській епізод“, in: *Міжнародная навуковая канферэнцыя „Валенцій Ванькович у кантэксце першай паловы XIX стагоддзя“*. Мінск, 2000, p. 3–7.

„Jono Mackevičiaus istorinė tapyba: tarp politikos ir mitologijos“, in: *Romantizmai po romantizmo*, sudarė G. Jankevičiūtė. Vilnius: Kultūros ir meno institutas, 2000, p. 119–130.

„Dailininkų pedagogų persekiojimas pokario metais“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 17: *XIX–XX a. Lietuvos dailė. Edukacinis aspektas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000, p. 129–137.

„Dailininkas Jonas Mackevičius“; „Dailėtyrininkas Tadas Adomonis“, in: *Raguva* (ser. *Lietuvos valsčiai*, kn. 8), sudarė R. Samavičius, P. Krikščiūnas, V. Mačiekus. Vilnius: Versmė, 2001, p. 1013–1131, 1042–1146.

„Leonardas Chodzka ir Lietuvos vaizdų sklaida“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 27: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 23–47.

„Juozas Ignatavičius ir tarpukario Lietuvos istorinė tapyba“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2002, Nr. 2 (27), p. 56–63.

„Grincagalė: kaimo istorijos vingiai“, in: *Grincagalė. Mano gimtinė*, sudarė P. Jankauskas. Kupiškis, 2002, p. 8–39.

„Boleslovas Balzukevičius – Vilniaus dailininkas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 29: *Vilnius kaip dailės mokymo ir sklaidos centras*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 95–108.

„Inžinierius Kazimieras Gabrėnas“; „Mituva ir Civinskiai“ in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, Nr. 1, p. 42–46, 54–61.

„Įsivaizduojamas Lietuvos istorijos vaizdų albumas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 31: *Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros šaltinių tyrimai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 215–227.

„Kupiškio kraštas Lauryno Gucevičiaus laikais“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 32: *Laurynas Gucevičius ir jo epocha*, sudarė R. Butvilaitė, V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 53–62.

„Knygnešių kariuomenės generolas – Felicijonas Lialis“; „Bražiškiei“ in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, Nr. 2, p. 51–56, 64–68, 69–75.

„1905 m. revoliucinis sąjūdis Kupiškio krašte“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, Nr. 3, p. 13–25.

„Užmirštas vardas – Bronius Dūda“, in: *Iš Panevėžio praeities: fotografijos kontekstas ir paveldas*, sudarė Z. Pikelytė. Panevėžys: Panevėžio kraštotyros muziejus, 2006, p. 165–174.

„Žymusis kupiškėnų sveikatos sargybinis“, in: *Gydytojas Ipolitas Frankevičius*, sudarė M. Tamošiūnienė, V. Jankauskas. Vilnius, 2006, p. 9–26.

„Karštos vasaros aidas“; „Kukauka“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, Nr. 4, p. 25–28, 64–75.

„Lietuvos keramikos mokyklos pradininkai Pranas ir Vytautas Brazdžiai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 43: *Formų difuzijos XX a. dailėje*, sudarė A. Andriulytė, A. Čepauskaitė, V. Liutkus. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 109–121.

„Emilijos Pliaterytės ikonografija“, in: *Dainava. Džukų kultūros žurnalas*, 2006, Nr.2 (12), p. 22–29.

„Satyra–akibroktas–auka–vėliava–feniksas. Vienos skulptūros istorija“; „Tragiško likimo dailininkas Petras Hermanovičius“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 45: *Iš šimtmečio perspektyvos. XX a. pradžios Lietuvos dailė*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 38–58, 98–112.

„Kunigiškis“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, Nr. 5, p. 67–74.

„Išlikęs kupiškėnų širdyse“, in: *Ilgėjęs pasaulio. Chorvedys Vladas Zinkevičius*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p.7–18.

„Istorinės ir geografinės metamorfozės: dvaras–valsčius–miestelis–kaimas (Aluotų atvejis)“; „Prarastasis rojus – Bogdanovas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 47–48: *Lietuvos dvarai: kultūros ir šaltinių tyrinėjimai*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 133–143, 261–277.

„Liutynė“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, Nr. 6, p. 64–75.

„Generolas leitenantas Mykolas Velykis“; „Brigados generolas profesorius Stasys Dirmantas“; „Brigados generolas Kazys Musteikis“, in: *Lietuvos krašto apsaugos ministrai ir kariuomenės vadai*, t. 2: *Krašto apsaugos ministerija. Vytauto Didžiojo karo muziejus*, sudarė G. Surgailis. Vilnius: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, 2008, p. 25–33, 156–164, 165–172.

„Istorinės Lietuvos vaizdai XIX a. antrosios pusės Varšuvos iliustruotuose savaitraščiuose“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 191–209.

„Kupiškio krašto dvarų likimai XX amžiuje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 55: *Lietuvos dvarai: kultūros paveldo tyrinėjimai*, sudarė A. Andriulytė, R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 203–217.

„Naugarduko pilies ikonografiniai šaltiniai“, in: *Lietuvos pilys*, Nr. 4. Vilnius: Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija, 2009, p. 37–53.

„Iš Skarulių dvaro, miestelio ir parapijos istorijos“, in: *Skaruliai*, sudarė K. Driskius. Vilnius: Tautos paveldo tyrimai, 2010, p. 15–47.

„Vilnijos invazija“ XIX a. antrosios pusės iliustruotuose Varšuvos savaitraščiuose“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 57: *Meninis Vilnius: įtakos ir įvaizdžiai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 105–122.

„Žalgirio tema XIX–XX a. Lietuvos dailėje“, in: *Kaip tai atsitiko Didžiajame mūšyje... Žalgirio atodangos*, sudarė V. Dolinskas, B. Verbiejūtė. Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Valdovų rūmai, 2010, p. 183–192.

„Krėvos pilies ikonografija: tarp romantizmo ir dokumentikos“, in: *Lietuvos pilys*, 2009, Nr. 5. Vilnius: Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija, 2010, p. 18–31.

„Pirmasis kupiškėnų ambasadorius (R. A. Niemis)“; „Ilga kelionė, staiga pasibaigusi. Vytauto Civinsko atminimui“; „Vienas iš „Dvylikos apaštalų““; Povilas Matulionis Vilniuje (1894–1910)“; „Paskutinės kanaaninko kelionės pėdsakais (K. Kozmianas)“; „Norėjęs tobulėti visose srityse... (K. Mikonis)“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, Nr. 8, p. 4–8, 9–12, 35–46, 49–54, 63, 72–74.

„Buvusios didybės šešėliai. Alšėnų pilies ikonografija“, in: *Lietuvos pilys*, 2010, Nr. 6. Vilnius: Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija, 2011, p. 50–64.

„1812 metų karo pėdsakų Kupiškio krašte beiėskant“; „Kunigas ir knygnešys Juozapas Viksva“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, Nr. 10, p. 21–35, 41–47.

„Ikkrikščioniškos Lietuvos valdovai XIX–XX a. dailėje. Svarbiausi tipai ir siužetai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, reliktai*, sudarė J. Liškevičienė, S. Maslauskaitė, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 387–410.

„Vieno mokytojo likimo keliais“, in: *Mokytojas Vincas Eidukas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla. 2013, p. 7–50.

„Simonas Šultė: vieno vizionieriaus likimo pėdsakais“; „Aukštaitis, palikęs pėdsaką Žemaičių žemėje: keramikas ir pedagogas Pranas Brazdžius“, in: *Viešniai. Istorija ir kultūra (ser. Žemaičių praeitis, kn. 16)*, sudarė P. Šverėbas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 775–786, 789–801.

„Iš 1863–1864 m. sukilimo kovų Kupiškio krašte“; „Pėmo gėras ir išmono, jis avalas gražiai gono“; in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, Nr. 11, p. 7–28, 70–75.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

Panemunės istorija: archeologijos ir meno paminklai (kartu su bendraautoriais): Vadovas, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

„Jonavos buvęs marijonų (vėliau – trinitorių) vienuolynas ir Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčia“, in: *Lietuvos vienuolynai*: Vadovas, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 70–75.

STRAIPSNIAI EKCIKLOPEDIJOSE, ŽINYNUOSE, ŽODYNUOSE

„Braziulevičius Vladas“; „Bulota Jonas Jurgis“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 3. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003, p. 460, 608–609.

„Daukantas Teodoras“; „Dirmantas Stasys“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 4. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003, p. 530, 803.

„Šlapelis Ignas“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 23. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2013, p. 322.

„Ceizikas Ignacas Julijonas“, in: *Lietuvos dailininkų žodynas (1795–1918)*, t. 2, sudarė J. Širkaitė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2012, p. 83–84.

„Ignatavičius Juozas“; „Juodis Jurgis“; „Kiaulėnas Petras“; „Kulvianskis Izaijas“; „Mackevičius Jonas“; „Šlapelis Ignas“, in: *Lietuvos dailininkų žodynas (1918–1944)*, t. 3, sudarė L. Šatavičiūtė-Natalevičienė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2013, p. 158–159, 177–178, 208–210, 233–234, 250–252, 383–384.

501 enciklopedinis straipsnis, in: *Kupiškėnų enciklopedija*, t. 1, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

337 enciklopediniai straipsniai, in: *Kupiškėnų enciklopedija*, t. 2, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Diana Glemžaitė. Mes mokėsim numirt. Lietuvos Pasipriešinimo kovų poezija, sudarė V. Ambrazas, V. Jankauskas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.

Balys Buračas. Pasakojimai ir padavimai, sudarė A. Degutis, V. Jankauskas. Vilnius: Mintis, 1996.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 8: *Lietuvos grafikos istorijos šimtmečiai*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996.

Gintautas Martynaitis. Ledo vaikystės prisiminimai, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 11: *Pranciškus Smuglevičius ir jo epocha*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 14: *Istorija ir elitinės kultūros teigtys*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Vladas Drėma. Stanislaw Lorentz. Laiškai / Listy, sudarė R. Janonienė, V. Jankauskas, R. Dičiuvienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Povilas Reklaitis. Prarastosios Lietuvos pėdsakų paieška, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 17: *XIX–XX a. Lietuvos dailė. Edukacinis aspektas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000.

Lapteviečiai, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 29: *Vilnius kaip dailės mokymo ir sklaidos centras*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.

Kupiškis. Istorija ir kultūra, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003–2014, Nr. 1–11.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 32: *Laurynas Gucevičius ir jo epocha*, sudarė R. Butvilaitė, V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Vilniaus dailės akademija. 1999–2003 metų veikla, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Kupiškėnų enciklopedija, t. 1, sudarytojas ir vyr. red. V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Kupiškėnų biblioteka, Nr. 2: *Gydytojas Ipolitas Franckevičius*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 45: *Iš šimtmečio perspektyvos. XX a. pradžios Lietuvos dailė*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.

Kupiškėnų biblioteka, Nr. 4: *Ilgėjęs pasaulio. Chorvedys Vladas Zinkevičius*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008.

Kupiškėnų biblioteka, Nr. 8: *Povilas Zulonas. Atsiminimai*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Kupiškėnų enciklopedija, t. 2, sudarytojas ir vyr. red. V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Kupiškėnų biblioteka, Nr. 8: *Mokytojas Vincas Eidukas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013.

Kupiškėnų biblioteka, Nr. 11: *Juozas Petrulis. Rudikų sodžius*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJOS

„Diana Glemžaitė. „Gal ir laisvės vietoj pasiseks sulaukti...“ Laiškai į Sibirą. 1948–1949 m.“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, Nr. 3, p. 76–79.

„Igno Šlapelio laišakai Tadui Daugirdui“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 45: *Iš šimtmečio perspektyvos. XX a. pradžios Lietuvos dailė*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 130–138.

„Petras Kiaulėnas. Laiškai artimiesiems ir motinai į Lietuvą“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, Nr. 7, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 72–79.

„Ignas Šlapelis. Autobiografijos“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, Nr. 9, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 4–9.

„Seniausias užrašytas kupiškėniškas tekstas?“, in: *Kupiškis. Istorija ir kultūra*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, Nr. 11, p. 83–84.

STRAIPSNIAI ALBUME

[Savasties išsaugojimo galimybės]: „Sostinės nostalgija: kultūrinės iniciatyvos Vilniuje XIX a. antrojoje pusėje“; [Amžių sandūros virsmai]: „Bajoriškosios kultūros pabaiga ir moderniosios lietuvių tautos formavimasis“; [Vilniaus kraštas]: „Vilniaus netektis ir „Vidurinė Lietuva““, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 403–409, 445–451, 539–545.

KITI REIKŠMINGI LEIDINIAI

Aš pats sau neįdomus. Pokalbiai su prof. Petru Aleksandravičiumi. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996.

Nepriklausomos Lietuvos generolai, t. 1. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Kupiškėniškasis suėjimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000.

Nepalūžę. Eskiizai pagrindinės spaudos istorijos panoramai. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Dr. (hp) Rūta Janonienė ▶▶▶

g. 1960 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

**VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1994 m.,
1994–2008 m. buvo Dailėtyros instituto direktorė**

Vyriausioji mokslo darbuotoja nuo 2003 m.

**Meno istorikė, senosios dailės parodų organizatorė
ir kuratorė**

1983 m. Lietuvos valstybiniame dailės institute baigė dailės istorijos ir teorijos studijas. 1994 m. Kultūros ir meno institute apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „Jono Rustemo ir jo mokinių veikla XIX a. I pusėje“ (disertacija parengta savarankiškai). 2008 m. Kultūros, filosofijos ir meno institute praėjo humanitarinių mokslų srities menotyros krypties habilitacijos procedūrą.

1983–1989 m. dirbo mokslinė bendradarbe Lietuvos dailės muziejuje, 1989–1990 m. – Istorijos instituto Meno istorijos skyriuje; 1990–1994 m. – Kultūros ir meno institute. Nuo 1993 m. dirba mokslo tiriamąjį ir organizacinį darbą Vilniaus dailės akademijoje, taip pat dalyvauja studijų procese: daugelį metų magistrantams skaitė kursą apie Vilniaus meno mokyklą, vadovauja kursiniams ir baigiamiesiems darbams, yra doktorantų mokslinių darbų vadovė ir oponentė. 2000–2001 m. ėjo VDA Doktorantūros skyriaus vedėjos pareigas, nuolat dalyvauja šio skyriaus veikloje. 2007–2011 m. buvo VDA Senato narė.

Rūta Janonienė dalyvauja mokslinėse konferencijose Lietuvoje ir užsienyje, yra parengusi parodų, radijo laidų, bendradarbiavo rengiant LTV kultūros laidas apie XIX a. Lietuvos dailininkus. Buvo viena iš tarptautinės jubiliejinės parodos „Vilniaus meno mokykla ir jos tradicijos“ kuratorių (1996, Vilnius–Torunė), bendradarbiavo su Lietuvos dailės muziejumi rengiant parodas (2000–2005 m. – parodą „Krikščionybė Lietuvos mene“, 2012 m. – parodą „Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas“). 1999–2009 m. buvo Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio programos Leidybos komisijos narė.

R. Janonienė domisi įvairių epochų menine kūryba, kaupia duomenis dailininkų biografijoms, mėgsta pasinerti į dingusių kūrinių paieškas, narplioti jų identifikavimo ir atributavimo problemas, analizuoti ikonografiją.

2011 m. R. Janonienei paskirta Lietuvos mokslų akademijos mokslo premija už darbų ciklą „Lietuvos bernardinų meninis paveldas. Vilniaus konvento architektūros ir dailės tyrimai“.

2013 m. ji išrinkta Lietuvos kultūros tarybos nare.

Nuo 1995 m. R. Janonienė dalyvauja Lietuvos dailės istorikų draugijos veikloje.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: LDK meninės kultūros šaltiniai, XV–XIX a. sakralinė ir sekuliarioji LDK dailė ir su ja susiję fenomenai, pranciškonų observantų (bernardinų) LDK paveldas, bažnyčių ir vienuolynų kompleksai, dekoru ikonografinės programos; XIX a. Vilniaus meno mokyklos profesorių ir mokinių kūryba, šios mokyklos tradicijų tęstinumas.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1994 M.

MONOGRAFIJOS

Jonas Rustemas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999.

Kazimieras Jelskis. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.

Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje: pranciškoniškojo dvasingumo atspindžiai ansamblio įrangoje ir puošyboje. Vilnius: Aidai, 2010.

Sapiegų rūmai Antakalnyje (kartu su E. Purliu). Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai, Vilniaus dailės akademija, 2012.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Lietuvos romantizmo dailės teorijos bruožai“, in: *Europos dailė. Lietuviški variantai*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidybos centras, 1994, p. 213–226.

„XIX a. vidurio Vilniaus dailės mecenatai“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 1994, Nr. 2, p. 76–80.

„XIX a. pirmosios pusės dailės mecenatystės bruožai“, in: *Lietuvos kultūros tyrinėjimai*, t. 1, sudarė S. Juknevičius. Vilnius: Valstybinis leidybos centras, 1995, p. 180–217.

„Romano Švoinickio kūrybos apžvalga“, in: *Romanas Alekna-Švoinickis*. Panevėžys: Panevėžio kraštotyros muziejus, 1995, p. 7–14.

„Jono Rustemo piešiniai ir akvarelės Lietuvos bei Lenkijos rinkiniuose“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 1995, Nr. 2, p. 3–13.

„Dailininkai ir amatininkai: XIX amžiaus Lietuvos skulptūra“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 1996, Nr. 1, p. 33–39.

„Vilniaus Šv. Pranciškaus ir šv. Bernardino bažnyčios dekoru ikonografinės programos: Kristaus kančios tema“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 7: *Ženklas ir simbolis senojoje Lietuvos dailėje*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 174–201.

„Gotlibas Kislingas: tarp romantizmo ir klasicizmo“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 8: *Lietuvos grafikos istorijos šimtmečiai*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 120–134.

„Grundzüge der Kunst geschichte Litauens vom 14. bis 19. Jahrhundert“, in: *Litauen Nachbarim Osten Europas*. Köln, 1996, p. 27–36.

„The Concept of a Work of Art as a Historical Monument in the 19th Century Creation of Lithuanian Artists“, in: *Revue Baltique. Organe de la Collaboration des États Baltes*. Vilnius, 1996, Nr. 6, p. 38–44.

„Vyskupo Motiejaus Valančiaus rezidencijos statybos istorija“, in: *Varniai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 4), sudarė A. Butrimas, V. Vaivada. Vilnius, 1996, p. 158–166.

„Vyskupas Ignatas Masalskis – Pranciškaus Smuglevičiaus mecenatas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 11: *Pranciškus Smuglevičius ir jo epocha*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 9–20.

„Sedos Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia: mecenatai ir kūrėjai XVI–XIX a.“; „Procesijų altorėliai ir dvipusiai paveikslai Sedos parapijos bažnyčioje“, in: *Seda: parapijos istorija ir dailės paminklai* (ser. *Žemaičių*

praeitis, kn. 5), sudarė A. Butrimas ir P. Švėrebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 72–79, 91–94.

„Nowe odkrycia malarstwa ściennego w wileńskim kościele Św. Franciszka i Bernardyna“, in: *Sztuka około 1500, Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki*. Warszawa: Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie, 1997, p. 123–128.

„Malowidła ścienne w wileńskim kościele p. w. Św. Franciszka i św. Bernardyna – odbicie artystyczne misyjnej działalności bernardynów na Litwie“, in: *Studia Borussico-Baltica Toruniensia Historiae Artium*, t. 3: *Kościół i sztuka półwyspa Bałtyku*. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1998, p. 161–176.

„Bajoriškosios kultūros tradicija Romano Švoinickio kūryboje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 14: *Istorija ir elitinės kultūros teigtys*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 132–140.

„Vilniaus Bernardinų bažnyčios vargonai“; „Altoriai Nemenčinės bažnyčioje“, in: *Kultūros paminklai. Vilnius*, 1998, Nr. 5, p. 135–142, 143–149.

„Šventųjų pranciškonų atvaizdai Vilniaus Bernardinų bažnyčios tapyboje“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 1999, Nr. 2 (15), p. 33–39.

„Еврейская тема в творчестве художников Виленской школы“, in: *Валенціў Ваньковіч у канекце культуры першай паловы XIX стагодзя*. Мінск, 2000, p. 12–14.

„Imaginacinis Lietuvos peizažas XIX a. pabaigos–XX a. pradžios mene“, in: *Romantizmai po romantizmo*, sudarė G. Jankevičiūtė. Vilnius: Kultūros ir meno institutas, 2000, p. 19–28.

„Barokowe wyposażenie kościoła bernardyńskiego w Wilnie. Obrazy nieołtarzowe“, in: *Przegląd Wschodni* (kwartalnik), t. VII, zesz. 3 (27). Warszawa, 2001, p. 849–860.

„XVI a. pradžios sienų tapyba Vilniaus Bernardinų bažnyčioje“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2001, Nr. 2 (23), p. 3–10.

„Vilniaus Bernardinų bažnyčios altoriai XVII–XVIII amžiais“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 21: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės barokas: formos, įtakos, kryptys*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 113–132.

„Dailės samprata“; „Mūro statyba“, in: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kultūra. Tyrinėjimai ir vaizdai*, sudarė V. Ališauskas ir kt. Vilnius: Aidai, 2001, p. 129–139, 413–426.

„XIX a. žemaičių dvarininko Vilniaus sezonas. Pagal Antano Rönne dieno-raštį“, in: *Renavas* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 9), sudarė A. Butrimas, A. Miltenytė, P. Šverėbas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 143–151.

„Lietuvos istorijos fragmentai Verkių peizažuose“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2002, Nr. 2 (27), p. 37–45.

„Šv. Brunono paveikslas iš Vilniaus Bernardinų bažnyčios“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2002, Nr. 3 (28), p. 3–8.

„Vilniaus Bernardinų bažnyčios sienų tapybos ikonografija“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 26: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gotika: sakralinė architektūra ir dailė*, sudarė A. Jankevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 209–223.

„XVII a. gaidų rankraštis su šv. Pranciškaus raižinių ciklu“ (kartu su J. Tripulaitiene), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 27: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 53–80.

„XIX a. I pusėje išleistų maldynų iliustracijos“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2003, Nr. 2 (31), p. 27–31.

„Šv. Jonas Kapestranas prieš Kazimierą Jogailaitį. Faktai ir interpretacijos“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 31: *Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros šaltinių tyrimai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 61–68.

„Album Sapieżyńskie: wileńska tabulatura organowa z XVII wieku obrazami św. Franciszka zdobiona“, sudarė P. Poźniak; įžanginis žodis: J. Tripulaitienė, R. Janonienė, P. Poźniak, in: *Sub Sole Sarmatiae*, t. 9. Kraków: Musica Iagellonica, 2004.

„Švč. Mergelės Marijos paveikslo iš Vilniaus Šv. Mykolo bažnyčios votai ir karūnos“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2004, Nr. 2 (35), p. 24–36.

„Didžiojo altoriaus antepedijus“, in: *Tytuvėnų Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 303–312.

„Šv. Danielius ir jo draugai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 35: *Pirmavaizdis ir kartotė: vaizdinių transformacijos tyrimai*, sudarė M. Iršėnas, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 167–168.

„Budownictwo murowane“; „Elementy teorii sztuki“, in: *Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i obrazy*, sudarė V. Ališauskas. Kraków: Uniwersitas, 2006, p. 114–130, 214–225.

„Šventųjų relikvijų kultas Vilniaus Bernardinų bažnyčioje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 41: *Šventųjų relikvijos Lietuvos kultūroje*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 21–33.

„XVI–XIX a. Vilniaus Žemutinės pilies ikonografiniai šaltiniai“, in: *Vilniaus Žemutinė pilis XIV–XIX a. pradžioje. 2002–2004 m. istorinių šaltinių paieškos*. Vilnius: Pilių tyrimo centras, 2006, p. 11–43.

„Sapiegų Švč. Mergelė Marija – Vilniaus globėja“, in: *Dailės istorijos studijos*, t. 2: *Dailė LDK miestuose: Poreikiai ir užsakymai*, sudarė A. Paliušytė. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2006, p. 117–133.

„Ideas of Franciscan Observancy in the Wall Paintings of the Church of Sts Francis and Bernardino in Vilnius at the Beginning of the Sixteenth Century“, in: *Acta Historiae Artium Balticae*, Nr. 2, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilnius Academy of Fine Arts Press, 2007, p. 54–78.

„Senieji Palangos bažnyčios meno kūriniai“, in: *Palanga. Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų bažnyčia*, sudarė D. Mukienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, Regioninių kultūrų iniciatyvų centras, 2007, p. 48–55.

„O przekształceniach wnętrza wileńskiego kościoła bernardyńskiego w XVIII wieku słów kilka“, in: *Album Amicorum. Między Wilnem a Toruniem. Księga pamiątkowa dedykowana profesorowi Józefowi Poklewskiemu, Toruń*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2008, p. 97–115.

„Dūkšto dvaras ir jo gyventojai XIX a.–XX a. pirmosios pusės memuaruose“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 47–48: *Lietuvos dvarai: kultūros ir šaltinių tyrinėjimai*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 175–193.

„Palaimintojo Simono iš Lipnicos paveikslas iš Vilniaus Bernardinų bažnyčios“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 51: *LDK sakralinė dailė: atodangos ir naujieji kontekstai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 199–205.

„Senųjų Trakų bažnyčios įranga ir benediktiniškojo paveldo likimas“, in: *Benediktiniškoji tradicija Lietuvoje*, sudarė L. Jovaiša. Vilnius: Aidai, 2008, p. 181–202.

„Apie „Apreiškimo“ paveikslą iš Vilniaus Bernardinų bažnyčios“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 47–57.

„Laidotuvių iškilmės Vilniaus Bernardinų bažnyčioje XVII–XIX amžiais“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 54: *Iškilmės ir kasdienybė Lietuvos*

Didžiojoje Kunigaikštystėje ir jos kontekstuose, sudarė A. Paliušytė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 27–40.

„Keli štrichai Meikštų dvaro istorijai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 55: *Lietuvos dvarai: kultūros paveldo tyrinėjimai*, sudarė A. Andriulytė, R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 219–231.

„Potridentinių idėjų atspindys Vilniaus bernardinų konvento tapybos ciklo paveiksluose“, in: *Tridento visuotinio Bažnyčios Susirinkimo (1545–1563) įtaka Lietuvos kultūrai* (ser. *Religinės kultūros paveldo studijos*, kn. 2), sudarė L. Jovaiša. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2009, p. 374–395.

„Šv. Pranciškaus Trečiojo ordino pašlovinimas Vilniaus bernardinų konvento galerijos skliauto puošyboje“ (kartu su L. Katinaite, O. Sumbar), in: *Kuriantis protas brangesnis nei turtai...*, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 125–135.

„Idee sull'osservanza francescana nella pittura murale nella Chiesa dei Santi Francesco e Bernardino a Vilnius all'inizio del XVI secolo“, in: *IKON* (Journal of Iconographic Studies), 2010, Nr. 3, p. 355–364.

„Sapiegų rūmai Vilniuje: raida ir interjero puošyba“, „Sapiegų rūmų ansamblio Vilniaus Antakalnyje struktūra inventoriuose ir 2010 m.“ (kartu su E. Purliu), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 57: *Meninis Vilnius: įtakos ir įvaizdžiai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 215–236, 239–282.

„Nemenčinės bažnyčia Adomo Daukšos nuotraukose“, in: *Lietuvos dailės muziejaus metraštis*, t. 13. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2010, p. 23–36.

„Kristaus Prisikėlimo ikonografija Tytuvėnų bernardinų konvento sienų tapyboje“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2011, Nr. 1, p. 16–28.

„Visuomenės indėlis restauruojant Šv. Onos bažnyčią XX a. pradžioje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 60: *Dangiškieji globėjai, žemiškieji mecenatai*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 203–219.

„Mykolo Homolickio indėlis į Lietuvos meno istoriją“, in: *Meno istorijos riboženkliai* (ser. *Meno istorija ir kritika*, kn. 7). Kaunas: Vytauto Didžiojo leidykla, 2011, p. 55–62.

„Budslavo Dievo Motinos paveikslo istorija ir kultas iki XIX a. vidurio“, „Eleuterijaus Zielevičiaus knygos „Dangiškasis žvėrynas žemėje“ iliustracijos“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 69: *Kultiniai atvaizdai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: importas ir sklaida*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 117–155, 157–173.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE

[Gotika]: „Sakralinis Rytų Bažnyčios menas“; „Gotika“; „Gotikos keliai į Lietuvą“; „Tapyba“; „Vilniaus Šv. Onos ir Bernardinų (Šv. Pranciškaus ir Bernardino) bažnyčių ansamblis“; „Trakų pilių kompleksas – gynybinės rezidencijos pavyzdys“. [Klasicizmas]: „Skulptūra“; „Grafika: reproduktivumo menas ir savarankiška kūryba“; „Kazimieras Jelskis“. [Romantizmas]: „Peizažas“; „Skulptūra“; „Jonas Rustemas“, in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 56–61, 78–79, 84–87, 180–183, 190–191, 206–207, 220–221, 224–227.

„Menas ir architektūra XIII a. Lietuvoje“; „Gotika krikščioniškųjų Gediminaičių epochoje“; „Klasicizmo sklaida“; „Neoromantizmas ir istorizmas“, in: *Įdomioji Lietuvos istorija / Attractive History of Lithuania: Meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų / The History of Art from Ancient Times to the Present Day*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Dotnuvos buvęs bernardinų (dabar – kapucinų) vienuolynas ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčia“; „Dūkštų buvęs pijorų vienuolynas ir Šv. Onos bažnyčia“; „Jūžintų buvęs atgailos kanauninkų vienuolynas ir Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia“; „Kauno buvęs bernardinų vienuolynas ir Švč. Trejybės bažnyčia“; „Kauno bernardinų vienuolynas ir Šv. Jurgio Kankinio bažnyčia“; „Kauno buvęs pranciškonų konventualų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčia“; „Krakių kotryniečių vienuolynas“; „Norviliškių buvęs pranciškonų konventualų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos bažnyčia“; „Pivašiūnų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia ir buvusi Senųjų Trakų benediktinų rezidencija“; „Senųjų Trakų buvęs benediktinų vienuolynas ir Viešpaties Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bei Šv. Benedikto bažnyčia“; „Troškūnų buvęs bernardinų vienuolynas ir Švč. Trejybės bažnyčia“; „Videniškių buvęs atgailos kanauninkų vienuolynas ir Šv. Lauryno bažnyčia“; „Vilniaus buvęs atgailos kanauninkų vienuolynas ir Šv. Baltramiejaus bažnyčia“; „Vilniaus buvęs augustinų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčia“; „Vilniaus bernardinų vienuolynas ir Šventųjų Pranciškaus ir Bernardino bei Šv. Onos bažnyčios“; „Vilniaus buvęs Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bernardinų vienuolynas“; „Vilniaus buvęs bernardinų (klarisių) vienuolynas ir Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia“; „Vilniaus buvęs bonifratrų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus bažnyčia“; „Vilniaus (Verkių) buvęs dominikonų vienuolynas, Kalvarijos ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia“;

„Vilniaus buvęs senosios regulos karmelitų vienuolynas ir Šv. Jurgio Kaninio bažnyčia“ (kartu su R. Meldyte); „Vilniaus (Antakalnio) buvęs trinitorių vienuolynas ir Viešpaties Jėzaus bažnyčia“; „Vilniaus (Trinapolio) buvęs trinitorių vienuolynas ir Švč. Trejybės bažnyčia“; „Vilniaus buvęs vizičių vienuolynas ir Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia“, in: *Lietuvos vienuolynai*: Vadovas, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 57–62, 63–65, 76–80, 88–92, 93–98, 112–113, 126–127, 179–181, 200–201, 214–217, 248–253, 254–259, 260–262, 263–266, 287–297, 298–302, 303–308, 309–313, 329–334, 400–403, 411–414, 415–419, 420–421.

STRAIPSNIAI ENCIKLOPEDIJOSE, ŽINYNUOSE, ŽODYNUOSE

„Saunders Józef (1773–1845)“, in: *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXV / 2, zes. 145. Warszawa, Kraków: Polska Akademia Nauk, 1994, p. 266–267.

„Sleńdziński Aleksander Józef (1803–1878)“, in: *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXVIII / 4, zes. 159. Warszawa, Kraków: Polska Akademia Nauk, 1998, p. 555.

„Sleńdziński Wincenty Leopold (1837–1909)“, in: *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXVIII / 4, zes. 159. Warszawa, Kraków: Polska Akademia Nauk, 1998, p. 559–561.

„Sławecki Wincenty (1794–po 1844)“, in: *Polski Słownik Biograficzny*, t. XXXVIII / 4, zes. 159. Warszawa, Kraków: Polska Akademia Nauk, 1998, p. 586.

„Simonas Čechavičius“, in: *Lietuvos dailininkų žodynas*, t. 1: XVI–XVIII a., sudarė A. Paliušytė. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno instituto leidykla, 2005, p. 89–92.

„Gotika (14–16 a.)“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. XII: *Lietuva*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007, p. 368–370.

„Smuglevičius Antanas“, „Smuglevičius Lukas“, „Smuglevičius Pranciškus“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 22. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2012, p. 161.

STRAIPSNIAI KATALOGUOSE

„Okres międzypowstaniowy 1831–1863“ / „Dailės studijos Vilniuje 1831–1863 metais“; 23 dailininkų biogramas, in: *Kształcenie artystyczne w Wilnie i jego tradycje / Vilniaus meno mokykla ir jos tradicijos*, red. J. Malinowski, M. Woźniak, R. Janonienė. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996, p. 53–59 / 283–289; p. 59–70 / 289–301.

„Lietuvos bažnyčių ir vienuolynų dailė“; „Vienuolių choro stalių tapyba su drožybiniais apvadais“; „Septyni pranciškonų kankiniai“; „Šv. Bonaventūras“; „Šv. Albertas Didysis“; „Šv. Pranciškus“; „Šv. Klara“; „Šv. Jonas Kapestranas prieš Lietuvos didįjį kunigaikštį ir Lenkijos karalių Kazimierą Jogailaitį“; „Šv. Antanas Paduvietis“; „Šv. Antanas Paduvietis pranciškonų vienuolyne dėsto teologiją“; „Palaimintasis Vladislovas“; „Šv. Apaštalas Petras, Šv. Apaštalas Jokūbas, Nežinomas apaštalas“; „Angeliukas“; „Angeliukas“; „Šv. Zacharijas“; „Šv. Elžbieta“; „Didžiojo altoriaus kairiojo portalo kartušas“, in: *Lietuvos sakralinė dailė, XI–XX a. pradžia*, t. 1: *Tapyba, skulptūra, grafika, XIV–XX a. pradžia*, sudarė D. Tarandaitė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2003, p. 102–105 / 105–108; 119–122, 127, 137–138, 143–144, 154, 158–159.

„Antepedijus su šv. Pranciškaus figūra, Antepedijus su šv. Antano Paduviečio figūra, Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai altoriaus antepedijus“; „Vilniaus Šv. Pranciškaus Asyžiečio ir Bernardino Sieniečio bažnyčios lobynas“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. 4: *Auksakalystė, XIII–XX a.*, kn. 1: *Kolekcijos*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2006, p. 209–211, 227–233.

„Gražiškių koplyčia: Paveikslas „Švč. Mergelė Marija su Vaikeliu (Sapiegų Madona)““; „Griškabūdis: Paveikslas „Šv. Arkangelas Mykolas“ (I)“; „Paveikslas „Kristaus Atsimainymas““; „Paveikslai „Nukryžiuotasis“ ir „Nekaltojo Prasiidėjimo Švč. Mergelė Marija““; „Paveikslai „Šv. Juozapas“ ir „Švč. Mergelė Marija Sopulingoji““; „Paveikslas „Šv. Jurgis““; „Paveikslas „Šv. Arkangelas Mykolas“ (II)“; „Paveikslas „Šv. Laurynas““; „Paveikslas „Šv. Antanas Paduvietis““, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. I: *Vilkaviškio vyskupija*, kn. 6: *Šakių dekanatas*, dalis I: *Barzdai–Lukšiai*. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2006, p. 108–109, 174–176, 183–185, 187–191, 192–194.

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJOS

Vilniaus Žemutinė pilis XIV a.–XIX a. pradžioje. 2002–2004 m. istorinių šaltinių paieškos (kartu su bendraautoriais), sudarė R. Ragauskienė. Vilnius: Pilių tyrimo centras, 2006.

„Du liudijimai apie 1610 m. didįjį Vilniaus gaisrą“ (kartu su M. Čiurinsku), in: *Naujasis Židinys-Aidai*, 2006, Nr. 11, p. 452–458.

„Sapiegų rūmų Antakalnyje inventoriai“ (kartu su E. Purliu), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 55: *Lietuvos dvarai: kultūros paveldo tyrinėjimai*, sudarė A. Andriulytė, R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 233–263.

„Juozapas Saundersas. Vilniaus universiteto Piešimo mokyklos projektas; Juozapas Ignacas Kraševskis. Sfinksas“, in: *Dailės istorijos šaltiniai: nuo*

seniausių laikų iki mūsų dienų: antologija, sudarė G. Jankevičiūtė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 228–234, 499–505.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Kształcenie artystyczne w Wilnie i jego tradycje / Vilniaus meno mokykla ir jos tradicijos, sudarė R. Janonienė, J. Malinowski, M. Woźniak. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996.

Vladas Drėma / Stanisław Lorentz. Laiškai / Listy, sudarė R. Janonienė, V. Janauskas, R. Dičiuvienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Lietuvos dailės istorija, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Lietuva 1009–2009, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 57: *Meninis Vilnius: įtakos ir įvaizdžiai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010.

Jonas Rustemas – dailininkas ir pedagogas: Parodos, skirtos 250-osioms dailininko gimimo metinėms katalogas, sudarė R. Janonienė, D. Taranaitė, R. Adomaitienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2013.

Lietuvos vienuolynai: Vadovas, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998. Elektroninis išteklius [CD-ROM]: *Lietuvos vienuolynai. Monasteries and Convents in Lithuania*, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, Matematikos ir informatikos institutas, 2000.

Panemunės istorija: archeologijos ir meno paminklai: Vadovas, sudarė R. Janonienė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006; antras, pataisytas leidimas: Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008.

STRAIPSNIAI ALBUMUOSE, ILIUSTRUOTUOSE LEIDINIUOSE

„Naujoji Jeruzalė ant Verkių kalvų“, in: *Vilniaus Kalvarijos*. Vilnius: Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcija, 2002, p. 19–55.

[Veržlioni Gediminaičių epocha] „Regimieji valdžios ir tikėjimo ženklai“ (kartu su V. Aleksandrovičiumi); [„Viduramžių ruduo“ Lietuvoje, arba Laikas, subrandinęs šventuosius ir riterius]; „Gotika Europos rytuose“. [Apšvietos laikų kontrastai: valstybės katastrofa ir kultūros sklaida]; „Skonio pokyčiai ir pilietiškumo pamokos“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 73–79, 91–97, 287–295.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Rankraščio skaitymas. Prarasti ir atrandami Vilniaus Bernardinų bažnyčios ir vienuolyno interjerai“, in: *Naujasis židinys-Aidai*, 1994, Nr. 11, p. 56–67.

Vilniaus Bernardinų bažnyčia. Vilnius: Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincija, 2003.

Kanutas Ruseckas: paesaggi italiani. Vilnius: Versus Aureus, 2007.

Senasis Vilniaus universitetas, 1579–1832 (kartu su S. Narbutu), sudarė E. Karpavičius. Vilnius: E. Karpavičiaus leidykla, 2009.

„Vilniaus Šventųjų Pranciškaus ir Bernardino bažnyčia ir bernardinų vienuolynas“, in: *Lietuvos bažnyčios*, sudarė L. Šinkūnaitė. Kaunas: Šviesa, 2009, p. 51–59.

Vilniaus pranciškonų konventas ir švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia / Vilnius Franciscan Friary and the Church of the Assumption of the Virgin Mary; Vilniaus bernardinų konventas ir šv. Pranciškaus ir šv. Bernardino bažnyčia / Vilnius Bernardine Friary and the Church of St. Francis and St. Bernardino, scenarijaus autorė R. Janonienė, režisierius V. Babaliauskas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Senųjųjų Trakų benediktinų vienuolynas ir bažnyčia / The Benedictine Monastery and Church of Old Trakai, scenarijaus autorė R. Janonienė, režisierius V. Babaliauskas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013.

Kretingos bernardinų vienuolynas ir bažnyčia / The Bernardine Friary and the Church in Kretinga, scenarijaus autorė R. Janonienė, režisierius L. Kontrimas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

Dr. Dalia Klajumienė ▶▶▶

g. 1963 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1997 m.

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 2002 m.

Menotyrininkė, Lietuvos dailės paveldo ekspertė

1990 m. baigė Vilniaus dailės akademiją, Dailės istorijos ir teorijos katedroje įgijo menotyrininkės kvalifikaciją ir iki 1997 m. dirbo Paminklų restauravimo projektavimo institute (nuo 1993 m. – Paminklų restauravimo institutas) polichromijos skyriuje menotyrininke. 2002 m. VDA apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „XVIII–XIX a. pirmoje pusėje iliuziškai tapyti LDK bažnyčių ir sakralinių pastatų altorių retabulai“ (mokslinė vadovė dr. Irena Vaišvilaitė).

Nuo 2006 m. VDA Dailėtyros institute vadovauja Kultūros paveldo tyrimų skyriui. 2002–2006 m. dirbo Kultūros paveldo centre Vilniuje.

Nuo 2014 m. yra VDA Paminklotvarkos katedros vedėja.

Pedagoginis darbas – taip pat svarbi Dalios Klajumienės profesinės veiklos dalis. Nuo 1998 m. su pertraukomis dėsto VDA, nuo 2002 m. – Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto magistrantams; nuo 2010 m. vadovauja VDA doktorantams.

Nuo 1997 m. yra Lietuvos dailės istorikų draugijos narė, 2004–2007 m. buvo jos vadovė.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Lietuvos XVI–XX a. pradžios dailė, ypač baroko ir XIX a. sienų tapyba, dailės paveldo apskaitos ir apsaugos problemos.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1997 M.

MONOGRAFIJOS

XVIII a. sienų tapyba Lietuvos bažnyčių architektūroje. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Tapyti altoriai (XVIII a.–XIX a. I p.): nykstantys Lietuvos bažnyčių dailės paminklai. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

[Liškiava. Švč. Trejybės bažnyčia ir vienuolynas]: „Septyni altoriai ir sakykla“; „Sieninė tapyba“, in: *Lietuvos sakralinės dailės katalogas*, t. I: *Vilkavickio vyskupija*, kn. III: *Lazdijų dekanatas*. Vilnius: Gervelė, 1998, p. 190–206, p. 206–218.

„XVIII a. iliuzinė retabulų tapyba Vilniaus sakralinėje architektūroje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 21: *Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės barokas: formos, įtakos, kryptys*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 141–152.

„Ružanų Švč. Trejybės bažnyčios Šv. Barbaros koplyčios altorius – Aleksandro Mykolo Sapiegos meninės orientacijos atspindys“, in: *Menotyra*, 2001, Nr. 2, p. 36–40.

„Barokinių iškilmių dekoracijų įtaka iliuzinių altorių raiškai bei paplitimui Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 24: *Tipas ir individas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje*, sudarė J. Liškevičienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 201–240.

„Liškiavos Dominikonų bažnyčios interjero ikonografinė programa“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 25: *LDK dailės tyrimai ir šaltiniai*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 115–133.

„XVIII a.–XIX a. pirmos pusės iliuziškai tapytų altorių retabulų rankraščiai paliudijimai“, in: *Kultūrologija*, t. 9: *Lietuvos menas. Permainų laikas*, sudarė A. Aleksandravičiūtė. Vilnius: Gervelė, 2002, p. 79–93.

„Alsėdžių Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios altorių istorinė ir plastinė raida“, in: *Alsėdžiai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 10), sudarė A. Butrimas, L. Griciūtė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 73–81.

„Renesansas: Gynybinė architektūra“; „Vilniaus Žemutinės pilies rūmai – būdingiausias Lietuvos renesanso architektūros paminklas“; „Renesansas: Skulptūra“ (kartu su M. Matušakaite), in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 102–103, 104–105, 106–107.

„Vilniaus dominikonų vienuolyno prie Šv. Dvasios bažnyčios pirmo aukšto koridoriaus XVIII a. II pusės sienų tapyba“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2002, Nr. 3, p. 9–17.

„XVIII a. proginių molbertinės tapybos kūrinių sandara ir funkcionavimas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 27: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 105–123.

„Viešvėnų Švč. Trejybės bažnyčios altorių istorinė ir meninė raida“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 28: *Viešvėnai: istorija ir dailės paminklai*, sudarė A. Butrimas, L. Spelskienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 90–95.

„[Plungės] Bažnyčios altorių istorinė ir plastinė raida“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plungė, Kuliai, Stalgėnai, Pakutuvėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 69–76.

„Bažnyčios altorių, sakyklos, krikštyklos plastika ir ikonografinė programa“; „Kontūrinis paveikslas „Jėzaus Kristaus nuėmimas nuo kryžiaus““; „Medinės skulptūros“; „Sienų tapyba ansamblio dekore“, in: *Tytuvėnų Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 119–146, 205–207, 237–254, 255–276.

„[Plungės] Bažnyčios altorių istorinė ir plastinė raida“; „[Tverų] Bažnyčios altorių ir sakyklos dekoras“; „[Kantaučių] Bažnyčios altoriai“; „[Lieplaukės] Bažnyčios altorių, krikštyklos ir sakyklos ansamblis“; „[Medingėnų] Bažnyčios altoriai“; „[Medingėnų] Bažnyčios senoji skulptūra“; „Platelių bažnyčios altoriai“; „Beržoro bažnyčios ir kapinių koplyčios altoriai“; „Gintališkės bažnyčios altoriai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė / Sacral Architecture and Art in the Plunge Deanery*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 69–76, 277–284, 327–335, 369–377, 423–429, 444–457, 512–518, 535–540, 563–568.

„Kryžiaus kelio raiška Tytuvėnų bernardinų vienuolyno ansamblio sienų tapyboje: išsaugojimo būtinybė“, in: *Meno istorija ir kritika*, t. 1: *Kultūros paveldas: prarastos vertybės, neišnaudotos galimybės*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2005, p. 74–81.

„[Tverų] Bažnyčios altorių ir sakyklos dekoras“; „[Kantaučių] Bažnyčios altoriai“; „[Lieplaukės] Bažnyčios altorių, krikštyklos ir sakyklos ansamblis“; „[Medingėnų] Bažnyčios altoriai“; „[Medingėnų] Bažnyčios senoji skulptūra“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė. Rietavas, Tverai, Kantaučiai, Lieplaukė, Medingėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 73–80, 123–131, 165–173, 219–225, 240–253.

„Platelių bažnyčios altoriai“; „Beržoro bažnyčios ir kapinių koplyčios altoriai“; „Gintališkės bažnyčios altoriai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plateliai, Beržoras, Gintališkė, Šateikiai, Žemaičių Kalvarija, Gegrėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 28–34, 51–56, 79–84.

„Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas“; „Tytuvėnai XX amžiuje ir šiandien“; „Garsūs Tytuvėnų žmonės“, in: *Tytuvėnai. Istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 37–60, 105–121, 123–129.

„XVIII a. ant altorių išstatomos relikvijorių „galerijos““, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 41: *Šventųjų relikvijos Lietuvos kultūroje*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 59–93.

„Griškabūdis. Kristaus Atsimainymo bažnyčios eksterjero ir interjero sienų tapyba“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. I: *Vilkaviškio vyskupija*, kn. 6: *Šaikių dekanatas*, dalis I: *Barzdai–Lukšiai*, sudarė R. Stankevičienė, G. Surdokaitė. Vilnius: Gervelė, 2006, p. 164–171.

„Art history in Lithuania 2005“, in: *Mākslas vēsture un teorija*. 2006, Nr. 5, p. 91–92.

„Adakavo Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia“; „Pagramančio Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčia“; „Vaitimėnų Šv. Kryžiaus Išaukštinimo bažnyčia“; „Žygaičių Šv. Apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčia“, in: *Tauragės kraštas. Istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 225–211, 240–246, 283–285, 286–293.

„Žemalės Apreiškimo Švč. Mergelei Marijai bažnyčios interjero dekoras“, in: *Žemalė – D. Poškos gimtasis kraštas* (ser. Žemaičių praeitis, kn. 12), sudarė P. Švėrebas, R. Skeivys. Telšiai: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 43–49.

„Art history in Lithuania 2006“, in: *Mākslas vēsture un teorija*. 2007, Nr. 8, p. 84–86.

„Karklėnų Šv. apaštalo Baltramiejaus bažnyčia“; „Kiaunorių Šv. Juozapo bažnyčia“; „Pašilės Šv. Jurgio bažnyčia“; „Tytuvėnų Angelų Švč. Mergelės

Marijos bažnyčia ir bernardinų vienuolynas“; „Vidsodžio Šv. Antano Paduviečio bažnyčia“, in: *Kelmės dekanato bažnyčios ir vienuolynai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 11–23, 41–49, 209–217, 247–267, 299–307.

„Art history in Lithuania 2007“, in: *Mākslas vēsture un teorija*. 2008, Nr. 10, p. 77–78.

„Palėvenės dominikonų ansamblio architektūros raida ir dailės paminklai“, in: *Kupiškis. Gamtos ir istorijos puslapiai*, sudarė A. Jonušytė. Kupiškis: Kupiškio etnografijos muziejus, 2009, p. 303–320.

„Religiniai XVIII–XIX a. ant stiklo tapyti paveikslėliai Lietuvoje“, in: *Religinės kultūros paveldo studijos*, t. 2: *Tridento visuotinio bažnyčios susirinkimo (1545–1563) įtaka Lietuvos kultūrai*, sudarė A. Aleksandravičiūtė. Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2009, p. 433–454.

„XIX a. Vilniaus gyvenamųjų namų interjerų polichrominis dekoras“ (kartu su A. Vaitulevičiene); „2006–2008 m. atidengta ir restauruota XIX–XX a. pradžios sienų tapyba Vilniaus universiteto Istorijos fakultete (Universiteto g. 7)“ (kartu su N. Šarkauskaite), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 87–106, 107–122.

„Art history in Lithuania 2008“, in: *Mākslas vēsture un teorija*. 2009, Nr. 12, p. 100–101.

„Iliuzinė tapyba Bernardinų kapinių koplyčios altoriuje“, in: *Vilniaus Bernardinų kapinės 1810–2010*, sudarė V. Girininkienė. Vilnius: Versus Aureus, 2010, p. 191–197.

„Popierinių apmušalų gamybos ištakos ir raida Vakarų Europoje bei jų naudojimas Lietuvos XVII–XX a. pradžios interjeruose“, in: *Kultūros paminklai*, t. 15. Vilnius: Savastis, 2010, p. 102–126.

„Pergolės ir treliažo motyvų raida Europoje ir ornamentų pavyzdžiai Vilniaus gyvenamųjų namų XIX a. sienų tapyboje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 57: *Meninis Vilnius: įtakos ir įvaizdžiai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 67–87.

„The Expression of the Way of the Cross in the Former Churchyard of the Bernardine Ensemble in Tytuvėnai“, in: *IKON (Journal of Iconographic Studies)*, Vol. 3, sudarė M. Vicelja-Matijašić. Rijeka, 2010, p. 365–372.

„Sienų apmušalų imitacija nuo gotikos iki modernio“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 61: *Tekstai apie dizainą: lietuviški ir tarptautiniai kontekstai*, sudarė K. Jakaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 11–44.

„The Wall Painting un the Franciscan Church of St John the Baptist in Holszany: History and Conservation Works“ (kartu su E. Świąćka), in: *Architectus*. 2011, Nr. 1 (29), p. 11–18.

„Sienų tapyba Alšėnų pranciškonų bažnyčioje: istorija, plastikos aspektai, restauravimo darbai“ (kartu su E. Świąćka), in: *Kultūros paminklai*, t. 16. Vilnius: Savastis, 2011, p. 77–88.

„The Bernardine Complex in Tytuvėnai: History, Architecture, Works of Art“, in: *Lituanus*, 2012 winter, Vol. 58:4. Chicago, 2012, p. 54–72.

„Ołtarz iluzjonistyczny w kaplicy na cmentarzu Bernardyńskim“, in: *Cmentarz Bernardyński w Wilnie 1810–2010*. Vilnius: Versus Aureus, 2013, p. 193–199.

„Moderno ornamentinis dekoras Vilniaus gyvenamųjų namų interjeruose: idėjų sklaida ir ornamentų pavyzdžiai“, in: *Ornamento istorijos tyrimai*, sudarė A. Aleksandravičiūtė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2014, p. 323–378.

„Linoleumas XIX a. pabaigos–XX a. pradžios vilniečių namuose: praktinė nauda ir estetika“, in: *Pasaulietiniai interjerai: idėja, dekoras, dizainas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014, p. 198–215.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Griškabūdžio buvusi basųjų karmelitų rezidencija ir Kristaus Atsimainymo bažnyčia“; „Kazikiškių Švč. Mergelės Marijos Nugalėtojos bažnyčia, buvusi Paparčių dominikonų rezidencija“; „Kudirkos Naumiesčio (iki 1934 m. vad. Vladislavovu arba Naumiesčiu) buvęs basųjų karmelitų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia“; „Liškiavos buvęs dominikonų vienuolynas ir Švč. Trejybės bažnyčia“; „Palėvenės buvęs dominikonų vienuolynas ir Šv. Dominyko bažnyčia“; „Paparčių buvęs dominikonų vienuolynas ir Šv. Stanislovo bei šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia“; „Pumpėnų buvęs senosios regulos karmelitų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčia“; „Šumsko buvęs dominikonų vienuolynas ir Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia“; „Trakų buvęs dominikonų vienuolynas“; „Vilniaus buvęs dominikonų vienuolynas ir Šv. Dvasios bažnyčia“, in: *Lietuvos vienuolynai: Vadovas*, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 66–69, 118–122, 154–158, 165–171, 182–188, 194–199, 202–206, 218–222, 243–247, 314–328.

Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai: Vadovas (kartu su A. Andriulyte, A. Butrimu, R. Butvilaite, M. Iršėnu, A. Jackute, A. Juzefovič, J. Liškevičiene, I. Pleikiene, G. Povilioniu, T. Račiūnaite, D. Ramoniene, R. Taukinaityte, A. Trakšelyte, A. Virbickaite), sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.

Vadovas po Lietuvos Didžiųjų Kunigaikštystę (kartu su I. Vaišvilaite, A. Paliušyte, J. Liškevičiene, T. Račiūnaite), sudarė A. Paliušytė, I. Vaišvilaitė. Vilnius: Lietuvos kultūros ir tyrimų institutas, 2012.

STRAIPSNIAI ŽODYNE

„Antoševskis Kazimieras“; „Charlinskis Vincentas“; „Dalemea Antony“; „Delamars Adomas Kazimieras“; „Doraškevičius Tomas“; „Grušeckis Antanas Ignacas Juozapas“; Ivanovskis Dominykas“; „Klaus Jonas Tadas“; „Polubinskas Kristupas“; „Rossi Giovanni“; „Sluščanskis Matas Motiejus“ in: *Lietuvos dailininkų žodynas*, t. 1: *XVI–XVIII a.* Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2005, p. 68–69, 84, 93, 95, 99, 118–120, 136, 153, 218, 229–230, 240–241

STRAIPSNIAI KATALOGE

„Šv. Vincentas Paulietis pamokslauja“; „Šv. Vincentas Paulietis pamokslauja“; „Šv. Vincentas Paulietis“, in: *Lietuvos sakralinė dailė, XI–XX a. pradžia*, t. 1: *Tapyba, skulptūra, grafika, XIV–XX a. pradžia*, sudarė D. Tarandaitė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2003, p. 133, 144, 149.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Lietuvos vienuolynai: Vadovas, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998. Elektroninis išteklius [CD-ROM]: *Lietuvos vienuolynai. Monasteries and Convents in Lithuania*, sudarė R. Janonienė ir D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, Matematikos ir informatikos institutas, 2000.

Lietuvos dailės istorija, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 31: *Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros šaltinių tyrimai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, 254.

Tytuvėnų Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Tytuvėnai. Istorija, kultūra, meno paminklai, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Lietuvos dailės istorikų draugijos biuletenis 2006, sudarė J. Mulevičiūtė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Tauragės kraštas. Istorija, kultūra, meno paminklai, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.

Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai: Vadovas, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.

Kelmės dekanato bažnyčios ir vienuolynai, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Vilniaus dailės akademijos Paminklotvarkos katedra. 1999–2014, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

Pasaulietiniai interjerai: idėja, dekoras, dizainas, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

STRAIPSNIS ALBUME

„Renesansinės valstybės segmentai: Valstybė; Miestas; Pilis“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 101–107, 109–117, 119–125.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

Vilniaus dominikonų vienuolynas ir Šventosios Dvasios bažnyčia / Dominican Monastery and the Church of the Holy Spirit in Vilnius, scenarijaus autorė D. Klajumienė, režisierius V. Babaliauskas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Tytuvėnų bernardinų vienuolynas ir bažnyčia / The Bernardine Friary and Church in Tytuvėnai, scenarijaus autorė D. Klajumienė, režisierius V. Babaliauskas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011.

Žemaičių Kalvarijos dominikonų vienuolyno ir Kryžiaus kelio ansamblis / The Dominican Monastery and Stations of the Cross of Žemaičių Kalvarija, scenarijaus autorės D. Klajumienė, D. Vasiliūnienė; režisierius Valdas Babaliauskas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011.

Palėvenės dominikonų vienuolynas ir bažnyčia / The Dominican Monastery and Church in Palėvenė, scenarijaus autorė D. Klajumienė, režisierius L. Kontrimas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Dr. Jolita Liškevičienė ▶▶▶

g. 1970 m. Klaipėdoje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1996 m.

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 2002 m.

Senosios knygos dailės specialistė, dailės ekspertė,
parodų ir renginių kuratorė

1994 m. baigė meno istorijos ir teorijos studijas Vilniaus dailės akademijoje, 2002 m. VDA apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „Emblemika XVII amžiaus Vilniaus spaudiniuose“ (mokslinė vadovė dr. Rūta Janonienė). 1994–1995 m. dirbo VDA muziejaus vedėja, nuo 1996 m. – Dailėtyros instituto mokslo darbuotoja. Dėsto knygos meno, emblemikos ir heraldikos kursus VDA ir Vilniaus universitete, dalyvauja doktorantūros studijų procese, sudaro leidinius, skaito paskaitas, dalyvauja konferencijose, yra daugelio knygos ir iliustracijos meno konkursų komisijos narė.

1994 m. Jolita Liškevičienė tapo Martyno Mažvydo premijos už studentų mokslinius darbus knygotyros srityje laureate; 2004 m. už monografiją, mokslinius straipsnius ir skaitomus kursus knygos meno tema J. Liškevičienė buvo apdovanota Lietuvos kultūros, švietimo ir mokslo ministerijos Martyno Mažvydo premija už nuopelnus „Lietuvos kalbai, raštijai ir knygos menui“.

2010–2013 m. kuravo vaikų knygų iliustracijų parodas Bolonijoje, Pavijoje, Genujuje.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 2004 m., nuo 2014 m. – Tarptautinės emblemų studijų draugijos (*Society for Emblem Studies*) narė.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: XVI–XVIII a. Vilniaus leidinių iliustracijos, LDK emblemika ir heraldika, Lietuvos baroko dailės šaltiniai ir dailės ikonografija, šiuolaikinė vaikų knygų iliustracija, knygos menas.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1996 M.

MONOGRAFIJOS

XVI–XVIII amžiaus knygų grafika: herbai senuosiuose Lietuvos spaudiniuose. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Mundus emblematum: XVII amžiaus Vilniaus spaudinių iliustracijos. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Vilniaus akademijos spaustuvės leidinių embleminės graviūros kaita XVII amžiuje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 7: *Ženklas ir simbolis senojoje Lietuvos dailėje*. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 5–96.

„Aleksandro Tarasevičiaus iliustracijos A. Palubinskio „Rožynui“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 8: *Lietuvos grafikos istorijos šimtmečiai*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 43–60.

„Sedos bažnyčios knygos“, in: *Seda: Parapijos istorija ir dailės paminklai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 5), sudarė A. Butrimas, P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997, p. 59–63.

„The book of the Renaissance“, in: *Martynas Mažvydas and old Lithuania*, sudarė R. Koženiauskiene. Vilnius: Pradai, 1998, p. 389–410.

„XVI a. pabaigos–XVII a. Vilniaus spaustuvių knygos grafika“, in: *Knygotyra*, t. 25. Vilnius, 1998, p. 110–125.

„Renesanso knyga“, in: *Senoji Lietuvos literatūra*, t. 5: *Šešioliktojo amžiaus raštija*, sudarė R. Jurgelėnaitė, D. Kuolys. Vilnius: Pradai, 2000, p. 476–786.

„Miles Christianus įvaizdis LDK kultūroje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 24: *Tipas ir individas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje*, sudarė J. Liškevičienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 127–167.

„Juozapato Kuncevičiaus gyvenimo iliustracijos: pasakojimas ir emblema“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 27: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 122–139.

„Emblematik und Wappendarstellung in Panegyriken des Barocks im. 17. Jahrhundert“, in: *Barock im Balticum und andere Studien des Ostseeraums, Homburg Gespräch 1999 und 2000*. Kiel: Heft 17, 2002, p. 99–124.

„Vilniaus Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčios liturginiai reikmenys“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. 4: *Auksakalystė*: kn. 1: *Kolekcijos*. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2006, p. 203–214.

„[Kulių] Bažnyčios architektūra ir dailė“, „[Stalgėnų] Bažnyčios architektūra ir dailė“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plungė, Kuliai, Stalgėnai, Pakutuvėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 140–149, 172–176.

„Biblioteka“, „Antkapiai ir epitafijos“, in: *Tytuvėnų Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 47–67, 219–235.

„Knygos ženklų marginalijos“, in: *Knygotyra*, t. 42. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2004, p. 93–104, 287–328.

„[Kulių] Bažnyčios architektūra ir dailė“, „[Stalgėnų] Bažnyčios architektūra ir dailė“, „[Rietavo] Bažnyčios altoriai ir jų paveikslai“, „[Rietavo] Bažnyčios fundatorių antkapiai“, „[Tverų] Bažnyčios stacijos“, „[Lieplaukės] Bažnyčios architektūra“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė / Sacral Architecture and Art in the Plunge Deanery*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 140–149, 172–176, 233–241, 242–245, 300–302, 365–368.

„Kražių bažnyčios statybos pradžia“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 36: *Kražiai amžių sandūroje*, sudarė J. Girdzijauskas, A. Virbickaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 33–38.

„[Rietavo] Bažnyčios altoriai ir jų paveikslai“, „[Rietavo] Bažnyčios fundatorių antkapiai“, „[Tverų] Bažnyčios stacijos“, „[Lieplaukės] Bažnyčios architektūra“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Rietavas, Tverai, Kantaučiai, Lieplaukė, Medingėnai, Žlibinai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 29–38, 38–41, 96–98, 161–164.

„Procesijų altorėlis iš Vilniaus Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčios“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 51: *LDK sakralinė dailė: atodangos ir naujieji kontekstai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 207–215.

„Raseinių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo dangun bažnyčia ir dailės kūriniai joje“, in: *Raseinių kraštas*, sudarė A. Pocius. Kaunas: Naujasis lankas, 2008, p. 225–245.

„Penkių Kristaus žaizdų brolijos meninis palikimas“, in: *Kuriantis protas brangesnis nei turtai...*, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 95–110.

„Konradas Giotkė – XVII amžiaus pirmosios pusės Vilniaus graveris“, in: *Knygotyra*, t. 55. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2010, p. 54–79.

„Vilniaus universiteto ginamieji darbai: tezių grafika“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 57: *Meninis Vilnius: įtakos ir įvaizdis*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 43–65.

„Ankstyvieji palaimintojo Juozapato Kuncevičiaus portretiniai atvaizdai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 60: *Dangiškieji globėjai, žemiškieji mecenatai*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 113–125.

„Paveiklo patyrimas: tarp „jausti“ ir „suprasti“ (kartu su R. Rachlevičiūte, T. Račiūnaite, A. Sverdiolu), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 64: *Virtualioji kultūra: problemos ir interpretacijos*, sudarė M. Saukaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 235–246.

„Karaliaus kūnas: barokinis valdovo įvaizdis“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, relikta*, sudarė J. Liškevičienė, S. Maslauskaitė, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 211–230.

„Pažaislio Švč. Mergelės Marijos su Kūdikėliu Jėzumi paveikslas: kūrinio ikonografijos ir jo reikšmės kontekstas“, in: *Acta Academia Artium Vilnensis*, t. 69: *Kultiniai atvaizdai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: importas ir sklaida*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 173–200.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Kartuzai“, „Torunė“, in: *Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai: Vadovas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 80–82, 119–123.

Vadovas po Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę (kartu su I. Vaišvilaite, A. Paliušyte, D. Klajumiene, T. Račiūnaite), sudarė A. Paliušytė, I. Vaišvilaitė. Vilnius: Lietuvos kultūros ir tyrimų institutas, 2012.

STRAIPSNIAI KATALOGUOSE

„Šv. Pranciškaus Asyžiečio genealoginis medis“; „Prisikėlusio Kristaus skulptūra“; „Šv. Kazimieras“, in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. 5: *Dokumentai, knygos, parodos kronika*, sudarė V. Dolinskas, J. Liškevičienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2009, p. 124, 125, 196.

„Children’s Book Illustration and the Stagnation of the Brezhnev Era“, in: *Illustrarium: Soviet Lithuanian Children’s Book Illustration*. Vilnius: International Cultural Programme Centre, 2011, p. 148–167.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 24: *Tipas ir individas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje*, sudarė J. Liškevičienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Lietuvos sakralinė dailė, t. 4: *Auksakalystė*, kn. 1: *Kolekcijos*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2006.

Lietuvos sakralinė dailė, t. 4: *Auksakalystė*: kn. 2: *Pavieniai metalo dirbiniai*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2007.

Lietuvos sakralinė dailė, t. 5: *Dokumentai, knygos, parodos kronika*, sudarė V. Dolinskas, J. Liškevičienė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2009.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 60: *Dangiškieji globėjai, žemiškieji mecenatai*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 65–66: *Lietuvos kultūros karališkasis dėmuo: įvaizdžiai, simboliai, relikvai*, sudarė J. Liškevičienė, S. Maslauskaitė, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Šv. Juozapo Kuncevičiaus gyvenimo atvaizdai: XVII a. šaltinis, vertimas ir studija, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

STRAIPSNIAI ALBUME

„Tikėjimo pasirinkimas ir alternatyvos: Rytų bažnyčia ir unijos klausimas“; „Baroko epochos socialinio ir dvasinio gyvenimo štrichai: Krikščionybės riteriai; Potridentinė retorika: *ut pictura poesis*“, in: *Lietuva 1009–2009*,

sudarė A. Butrimas, J. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 163–171, 203–211, 213–221.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Istorinė tikrovė ir iliuzija“ [rec. apie VDA Dailėtyros instituto mokslinę konferenciją „Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros šaltinių tyrimai“ 2003 05 15–16], in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2003, Nr. 3 (32), p. 52–53.

„Iliustrariumas: Lietuva Bolonijoje“, in: *Dailė*, 2010, Nr. 2, p. 74–77.

„Dalia Vasiliūnienė. Žemaičių Kalvarija: Piligriminio centro istorija ir dailė XVII–XIX a.“ [rec.: D. Vasiliūnienė, *Žemaičių Kalvarija: piligriminio centro istorija ir dailė XVII–XIX a.*, Vilnius: Aidai, 2010], in: *Menotyra*, t. 17, Nr. 4, 2010, p. 383–385.

„Salve, Bologna!“, in: *Illustrarium: Contemporary Lithuanian Book Illustration*. Vilnius: International Cultural Programme Centre, 2011, p. 9–15.

„Dažus ir stilių man parenka personažai“ [interview su dailininku Rimantu Rolia], in: *Dailė*, 2011, Nr. 1, p. 122–124.

„Apie ilgesio žemę“ [rec.: K. Donelaitis, A. Valiauga, Apie Ilgesio žemę / About the Land of Longing, sudarė E. Deltuvaitė, Vilnius: Kultūros meniu, 2013; paroda: „Ilgesio žemė, fotografo Arturo Valiaugos ir Kristijono Donelaičio dialogas“, kuratorė E. Deltuvaitė, „Prospekto“ galerija, 2014 01 15–02 01], in: *Knygų aidai*. Nr. 4. Vilnius: Naujasis Židinys-Aidai, 2013, p. 14–17.

„Keletas klausimų apie knygos meno trienalę ir jos perspektyvas“, in: *Knygos meno paroda: Parodos katalogas*, sudarė I. Babilaitė, N. Šaltenytė. Vilnius, 2012, p. 6–9.

„Nežinomo viduramžių dailininko piešinys“, in: *Romas Orantas*. Vilnius: Artserija, 2014, p. 14–36.

„Donelaitis: tradicija ir vaizdinis kanonas“ [rec.: G. Jankevičiūtė, M. Vaicekauskas, *Visagalė tradicija: Kristijono Donelaičio poemos Metai iliustracijos ir vaizdinis kanonas / An Omnipotent Tradition: the Illustrations and the Visual Canon of Kristijonas Donelaitis's Poem Metai*: Studija, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2013; paroda „Visagalė tradicija: Kristijono Donelaičio poemos Metai iliustracijos ir vaizdinis kanonas“, kuratoriai G. Jankevičiūtė ir M. Vaicekauskas, dizaineris G. Čiuželis, Vilnius: Vilniaus grafikos meno centras, galerija „Kairė – dešinė“, 2013 11 08–30], in: *Knygų aidai*. Nr. 2. Vilnius: Naujasis Židinys-Aidai, 2014, p. 22–25.

Kazys Misius ▶▶▶

g. 1942 m. Paymiežio k. (Šilalės r.); gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 2006 m.

Mokslo darbuotojas nuo 2006 m.

Dvarų kultūros istorikas, paveldo tyrėjas

Nuo 1992 m. dirbo vyr. specialistu Kultūros palikimo studijų centre, 1996–2006 m. – vyr. specialistu Kultūros paveldo centre, nuo 2006 m. dirba Dailėtyros institute. Domisi kraštotyra, Lietuvos bažnyčiomis, Žemaitijos miesteliais, švietimo ir kultūros istorijos klausimais. Rengia įvairių rajonų esamų ir buvusių dvarų istorines apžvalgas (dvarų atlasus). Dalyvauja Žemaičių akademijos veikloje, jos rengiamose ekspedicijose.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Dvarų kultūra, kompleksiniai dvarų kultūros Lietuvoje tyrimai; archyviniai šaltiniai; dvarų architektūra, dailės ir kultūros paveldas.

BIBLIOGRAFIJA NUO 2006 M.

MONOGRAFIJOS

Didysis knygnešys Jurgis Bielinis (kartu su B. Kaluškevičiumi). Vilnius: Die-medis, 2006.

Elektrėnų dekanato sakralinis paveldas (kartu su S. Poligiene). Vilnius: Savastis, 2008.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Šilalės miesto istorijos bruožai“; „Iš Šilalės bažnyčios ir parapijos praeities iki 1940 m.“, in: *Šilalės valsčius* (ser. *Šilalės kraštas*, kn. 8), sudarė E. Vidmantas, A. Auksoriūtė, E. Korzonaitė. Vilnius: Margi raštai, 2006, p. 124–152, 233–254.

„Iš Tauragės miesto praeities (XVI a.–XX a. pirmoji pusė)“; „Kai lietuvišką spaudą draudė ir gaudė. Apie lietuviškos spaudos platinimą Tauragės rajone 1864–1904 m.“; „Krašto švietimo raida iki 1940 metų“, in: *Tauragės kraštas. Istorija, kultūra, meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 73–94, 115–131, 133–156.

„Iš Žemalės praeities“, in: *Žemalė – D. Poškos gimtasis kraštas* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 12), sudarė P. Švėrebas, R. Skeivys. Telšiai: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 9–33.

„Iš Židikų dvaro ir miestelio praeities“, in: *Židikai*, sudarė S. Valatkevičienė, J. Miliauskytė. Mažeikiai: Spaudos tinklas, 2008, p. 1–36.

„Kražių jėzuitų vienuolynas“ (kartu su A. Butrimu); „Kražių benediktinių vienuolynas ir bažnyčia“ (kartu su A. Butrimu); „Kražių parapiinė Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia“ (kartu su A. Butrimu), in: *Kelmės dekanato bažnyčios ir vienuolynai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 59–72, 73–90, 91–115.

„Neskelbti dvarų istorijos šaltiniai“, in: *Kultūros paminklai*, kn. 13. Vilnius: Savastis, 2008, p. 117–137.

„1905 m. kovos dėl laisvės Obelių valsčiuje“; „Obelių apylinkių švietimo ir kultūrinio gyvenimo bruožai (iki 1915 m.)“, in: *Obeliai. Kriaunos* (ser. *Lietuvos valsčiai*, kn. 2), sudarė V. Mačiekus. Vilnius: Versmė, 2009, p. 126–137, 419–429.

„Draudžiamos lietuvių spaudos platinimas Baisogalos apylinkėse 1865–1904 metais“; „Iš Baisogalos ir jos apylinkių praeities (1795–1915)“; „Kultūros darbuotojas ir knygnešys (Juozas Zauka)“, in: *Baisogala* (ser. *Lietuvos valsčiai*), sudarė J. Linkevičius. Vilnius: Versmė, 2009, p. 136–149, 160–166, 724–738.

„Ablingos, Laigių, Ližių kaimų istorija XVI–XX amžiuje“; „Draudžiama lietuviška spauda Endriejavo apylinkėse“; „Kun. Jono Laboko iš Rudgalvių nuopelnai katalikybei ir jos šventovei (Vilniaus) Šv. Onos bažnyčiai“, in: *Endriejovas* (ser. *Lietuvos valsčiai*), sudarė V. Jocys, A. Žemgulis. Vilnius: Versmė, 2010, p. 259–270, 533–553, 1079–1086.

„Buvusio Kaltinėnų valsčiaus dvarai“; „Iš Kaltinėnų miestelio praeities“; „Kaltinėnų bažnyčios ir parapijos praeities bruožai“; „Lietuvos Respublikos prezidentas Aleksandras Stulginskis“; „Religinės lietuvių literatūros rengėjas kanauninkas Jeronimas Račkauskis“, in: *Kaltinėnai* (ser. *Šilalės kraštas*, kn. 9), sudarė K. Misius, V. Jocys, A. Auksoriūtė. Vilnius: Margi raštai, 2010, p. 129–154, 178–228, 279–298, 591–602, 632–639.

„1863–1864 m. sukilimas Grinkiškio ir Pašuvio apylinkėse“, in: *Grinkiškio kraštas*, sudarė A. Šidlauskas. Radviliškis: Radviliškio rajono Savivaldybės viešoji biblioteka, 2011, p. 41–65.

„Dokumentai ir atsiminimai apie kunigą Joną Katelę“; „Iš Panemunėlio bažnyčios praeities“, in: *Panemunėlis* (ser. *Lietuvos valsčiai*, kn. 22), sudarė V. Mačiekus, P. Krikščiūnas. Vilnius: Versmė, 2011, p. 397–412, 431–452.

„Iš Salantų bažnyčios ir parapijos istorijos“; „Salantų klebonas kanauninkas Stanislovas Čerskis ir jo kultūrinė veikla“, in: *Salantų bažnyčia. Istorija, meno vertybės ir žmonės* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 15), sudarė P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 15–117, 297–327.

„Žymesni Onuškio ir Juodupės kunigai“, in: *Juodupė, Onuškis*, II dalis (ser. *Lietuvos valsčiai*, kn. 24), sudarė J. Šedys, V. Mačiekus, E. Korzonaitė. Vilnius: Versmė, 2012, p. 1619–1626.

„Sintautų miestelis istoriniuose dokumentuose“; „Politinė ir socialinė padėtis Užnemunėje 1795–1867 metais. Sintautų valsčius ir jo gyvenvietės 1867–1995 metais“; „Draudžiama lietuviška spauda ir jos platintojai Sintautų apylinkėse 1864–1904 metais“; „Iš buvusio Sintautų valsčiaus švietimo praeities iki 1940 metų“, in: *Sintautai*, I dalis (ser. *Lietuvos valsčiai*, kn. 26), sudarė V. Girininkienė, R. Daniliauskas, K. Misius. Vilnius: Versmė, 2013, p. 303–332, 357–377, 672–693, 1016–1070.

„Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signataras Saliamonas Banaitis“, in: *Sintautai*, II dalis (ser. *Lietuvos valsčiai*, kn. 26), sudarė V. Girininkienė, V. Girdauskas, P. Krikščiūnas, V. Mačiekus. Vilnius: Versmė, 2013, p. 2172–2183.

„Panemunės pilis“, in: *Kultūros paminklai*, kn. 17. Vilnius: Savastis, 2013, p. 100–115.

„Pivašiūnų praeities puslapiai“, in: *Pivašiūnai. Gyvenvietė, bažnyčia, Dievo Motinos paveikslas*, sudarė K. Driskius. Vilnius: Tautos paveldo tyrimai, 2013, p. 15–47.

„Viekšnių miestelio mokyklos iki 1918 m.“, in: *Viekšniai. Švietimo istorija*, sudarė P. Švėrebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 9–41.

„Viekšnių dvaro ir miesto istorinė raida iki 1944 m.“; „Viekšnių bažnyčia ir parapija nuo XIX a. vidurio iki šių dienų“; „Viekšnių miestelio mokyklos iki 1918 m.“; „Iš Viekšnių medicinos istorijos“; „Biržiškų giminės genealogija“, in: *Viekšniai. Istorija ir kultūra* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 16), sudarė P. Švėrebas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 101–165, 251–348, 437–468, 639–661, 821–831.

STRAIPSNIAI ENCIKLOPEDIJOJE

[Vietovės]: visų Joniškio rajono gyvenviečių istorinė apžvalga, enciklopedinės žinios, su šaltinių nuorodomis, in: *Joniškio kraštas. Enciklopedinis žinynas*, parengė V. Didžpetris. Kaunas: Žiemgalos leidykla, 2011, p. 47–127.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Kaltinėnai (ser. *Šilalės kraštas*, kn. 9), sudarė K. Misius, V. Jocys, A. Aukso-riūtė. Vilnius: Margi raštai, 2010.

Lietuvos dvarų sodybų atlasas, t. 1: *Šilalės rajono savivaldybė*, sudarė R. Butvilaitė, parengė K. Misius, D. Puodžiukienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Dr. Ieva Pleikienė ▶▶▶

g. 1971 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1995 m.

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 2008 m.

Dailėtyrininkė

1995 m. baigė Vilniaus dailės akademiją, menotyros specialybę, 2005 m. VDA apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „Lietuvos mažoji grafika. Meninės komunikacijos paštu formos (1960–1990)“ (mokslinė vadovė prof. dr. Raminta Jurėnaitė). Nuo 1995 m. dirba Dailėtyros institute. Nuo 2005 m. – VDA doktorantūros skyriaus vedėja.

1994–1995 m. dėstė dailės istoriją Jūratės Stauskaitės dailės mokykloje, 1998–1999 m. – Lietuvos edukologijos universitete. 2003–2009 skaitė dailės morfologijos kursą VDA menotyros studentams.

Tyrinėja sovietmečio Lietuvos meną, domisi grafika, tradiciniais ir šiuolaikiniais jos kūrybos būdais, marginaliniais dailės reiškiniais. Pagrindinis *motto* – kuo autentiškiau atskleisti tiriamus reiškinius ir asmenybes.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 2005 m.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: XX a. II pusės Lietuvos vaizduojamasis menas.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1995 M.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Kūno kultūra ir sportas Vilniaus dailės akademijoje“, in: *Lietuvos studentų sportui* – 75. Vilnius: Leidybos centras, 1997, p. 74–82.

„Lietuvos dailininkų sąjungos Jaunųjų dailininkų sekcijos veikla“, in: *Dailė, muzika ir teatras valstybės gyvenime 1918–1998*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 34–40.

„Antano Martinaičio kūryba XX a. dailės kontekste“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 15: *Modernumas ir tradicija XX a. Lietuvos tapyboje*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 86–90.

„Ekslibrisas asmens reprezentavimo aspektu: tipologijos eskizas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 27: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 251–265.

„Alfonsas Čepauskas“, „Gražina Didelytė“, „Antanas Kmieliauskas“, „Antanas Kučas“, „Jonas Kuzminskis“, in: *Knygotyra*, t. 40. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2003, p. 373–376, 385–387.

„Šiuolaikinio ekslibriso populiarėjimas Lietuvoje: rašytinė ir sakytinė versijos“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 31: *Istorinė tikrovė ir iliuzija: Lietuvos dvasinės kultūros tyrimai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003, p. 189–197.

„Menininkų atvirukai: kūrybinio žaidimo (pramogos) forma“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademija, 2003, Nr. 2 (31), p. 81–87.

„Keliantis sovietmečio Lietuvos ekslibrisas“, in: *Kultūrologija*, t. 11: *Kultūros savitumas ir universalumas*, sudarė S. Juknevičius. Vilnius: Gervelė, 2004, p. 255–264.

„Šiuolaikinis Lietuvos ekslibrisas – meninės komunikacijos forma“, in: *Knygotyra*, t. 42. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2004, p. 68–76.

„Šiuolaikinis ekslibrisas – lietuvių dailės langas į pasaulį“, in: *XXVII knygos mėgėjų metraštis*, t. 3, sudarė V. Staniulis. Kaunas: Vidmanto Staniulio knygnas, XXVII knygos mėgėjų draugija, 2004, p. 123–133.

„Ryškiausios stilistinės ekslibrisų kūrybos tendencijos Lietuvoje 1960–1990“, in: *Knygotyra*, t. 45. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2005, p. 96–107.

„Sovietmečio Lietuvos menininkų atvirukai *Pour Féliciter*: kartotės ir variantai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 38: *Dailės parafrazės. XX amžius*, sudarė M. Iršėnas, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 131–148.

„Tarp mito ir tikrovės: dailės cenzūra sovietinėje Lietuvoje“, in: *Naujasis Židinys–Aidai*, Nr. 4, 2007, p. 188–192.

„Between Myth and Reality: Censorship of Fine Arts in Soviet Lithuania“, in: *Meno istorija ir kritika / Art History & Criticism*, t. 3: *Menas ir politika: Rytų Europos atvejai / Art and Politics: Case-Studies from Eastern Europe*, sudarė L. Dovydaitytė. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2007, p. 104–110.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE

[XX a. antrosios pusės dailė ir architektūra]: „Pokario sienų tapyba ir vitražas“ (kartu su A. Mačiuliu); „Pokario keramika ir tekstilė“ (kartu su L. Šatavičiūte), in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 326–330.

„Socialistinis realizmas 1945–1960“; „Oficialioji Lietuvos dailė 1960–1990“; „Laisva kūryba sovietmečio Lietuvoje: modernųjų XX a. meno krypčių atspindžiai“, in: *Įdomioji Lietuvos istorija: Lietuvos meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2005.

„Medžiagos ir technikos vaizduojamojoje dailėje“, in: *Dailėtyra: teorijos, metodai, praktikos*, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 39–47.

STRAIPSNIAI KATALOGUOSE

[Įvadinis tekstas] (kartu su V. Cibulsku), in: *Nuo klišės iki atspaudos: Edukacinės parodos katalogas*, sudarė I. Galvydytė, V. Cibulskas, I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999, p. 3–9.

[Įvadinis tekstas], in: *Jūratė Mykoliaitytė. Tapyba 1998–2000: Parodos katalogas*. Vilnius: „Lietuvos aido“ galerija, 2000, p. 5–6.

[Įvadinis tekstas], in: *Ketvirtoji tarptautinė mažosios grafikos trienalė „Vilnius 2001“*: Parodos katalogas, sudarė N. Šaltenytė. Vilnius, 2001, p. 7–8.

[Įvadinis tekstas], in: *Tarptautinė mažosios grafikos bienalė „Vilnius 2004“*: Parodos katalogas, sudarė N. Šaltenytė. Vilnius, 2004, p. 7–8.

[Lietuvos grafikos kolekcijos pristatymas], in: *Mondial de l'Estampe et de la Gravure Originale. 07 10–19 11, 2006. L'Association musée de l'art contemporain de Chamalières*. Prancūzija, 2006.

[Įvadinis tekstas], in: *Valentinas Antanavičius: Parodos katalogas*, sudarė Finn Have. Århus: Århus Kunstbygning, 2005, p. 3–5.

[Įvadinis tekstas], in: *Grafika 14. Lietuvos dailininkės / Prints 14. Lithuanian Artists*. Lietuvių grafikos parodos Nacionaliniame grafikos muziejuje Buenos Airėse (Argentina) katalogas, Vilnius, 2005.

[Įvadinis tekstas], in: *Šeštoji tarptautinė mažosios grafikos trienalė „Vilnius 2007“*, sudarė N. Šaltenytė. Vilnius: Petro ofsetas, 2007, p. 5–6.

„Kaip žemaitis įtamos jėgą išreiškė“, in: *Samogits* (skulptoriaus Adomo Raudžio kūrybos katalogas), Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 7–17.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Dailė, muzika ir teatras valstybės gyvenime 1918–1998, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998.

Nuo klišės iki atspaudo: Edukacinės parodos katalogas, sudarė I. Galvydytė, V. Cibulskas, I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1999.

Vladas Drėma. Vincentas Smakauskas, moksliniai red. V. Jankauskas, I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 27: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 46: *Kultūrinė emigracija. Istorinės partijos ir aktualijos*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.

Vytautas Šerys. Visa apie nieką. Poezija, piešiniai (ser. XX–XXI a. sandūros Lietuvos dailė), sudarė A. A. Jonynas, I. Pleikienė. Vilnius: Dailininkų sąjungos leidykla, 2009.

Gintautas Gavenavičius. Lino mūka. Flaxen Mysteries, sudarė I. Pleikienė, M. Gavenavičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

ALBUMAI, ILIUSTRUOTI LEIDINIAI

[Algirdo Petrulio abstrakti tapyba], in: *Algirdas Petrulis*, sudarė B. Patašienė. Vilnius: Lietuvos Aido galerija, 2001, p. 152–153.

„Rimanto Dauginčio kūrybos apžvalga“, in: *Rimantas Daugintis*, sudarė D. Zovienė. Vilnius: Dailininkų sąjungos leidykla, 2007, p. 68–79, 119–122.

„Sudėtinga asmenybė. A Complex Personality“, in: *Gintautas Gavenavičius. Lino mūka. Flaxen Mysteries*, sudarė I. Pleikienė, M. Gavenavičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 18–29.

[Pro uždangą]: „Tautinio identiteto raiška sovietmečio mene: istorinės dramos, mitai ir pasakos“; „Sustabdytos kasdienybės akimirkos: tarp melancholijos ir ironijos“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 585–602.

Vytautas Šerys. Šviesos ir šešėlių medžioklė. Medinės skulptūros, sudarytoja ir teksto autorė I. Pleikienė. Vilnius: Artseria, 2010.

STRAIPSNIAI ENCIKLOPEDIJOSE, ŽINYNUOSE

„Algis Lankelis“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. XI. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2007, p. 504.

„Juozas Gecevičius“, in: *Allgemeines Künstlerlexicon (ALK) Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker [Artists of the World]*, t. 50; įsteigė G. Meißner, sudarė A. Beyer, B. Savoy, W. Tegethoff. Berlynas: Walter de Gruyter, 2006.

„Alfonsas Čepauskas“; „Gražina Didelytė“; „Antanas Kmieliauskas“; „Antanas Kučas“; „Jonas Kuzminskis“, in: *Lietuvos knygos veikėjai*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė O. Janonis. Vilnius: VU Komunikacijos fakulteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas, 2004.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„[vaizdžių kaita Jūratės Mykolaitytės tapyboje]“, in: *Kultūros barai*, Nr. 10, 1998, p. 30–32.

„Cezanne'o prikėlimas. Vlado Vildžiūno paroda „Prisikėlimas“ „Akademijos“ galerijoje“, in: *Vladas Vildžiūnas*. Vilnius: Vilniaus Jeruzalės meno centras, 2001, p. 134–135.

„Utopinė ar reali XX a. dailės galerijos vizija“, in: *Dailė*, 2001, Nr. 1, p. 20–23.

„Vilniaus mažosios grafikos trienalė“, in: *Dailė*, 2001, Nr. 2, p. 38.

„Paveikslai apie žmogaus esatį. Saulės Kisarauskienės tapyba“, in: *Kultūros barai*, 2002, Nr. 7, p. 30–31.

„Meninių eksperimentų laboratorija – mažoji grafika“, in: *Dailė*, 2007, Nr. 2, p. 24–25.

„Maži ir dideli atradimai“ [rec.: G. Jankevičiūtė, *Lietuvos grafika 1918–1940*. Vilnius: E. Karpavičiaus leidykla, 2008], in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2008, Nr. 2, p. 65–68.

Dr. Tojana Račiūnaitė ▶▶▶

g. 1967 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1996 m.; nuo 2008 m. yra Dailėtyros instituto direktorė

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 1999 m.

Menotyryninkė

1990 m. baigė meno istorijos ir teorijos studijas Vilniaus dailės akademijoje, 1999 m. VDA jai buvo suteiktas humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro laipsnis už disertaciją „Basųjų karmelitų dailė ir architektūra Lietuvos Didžiojoje Kunigaištystėje“ (mokslinė vadovė dr. Irena Vaišvilaitė). Rengdama disertaciją dalyvavo „Baroko kelio“ ir „Vienuolynų kelio“ programose, buvo viena iš vadovo *Barokas Lietuvoje* autorių, taip pat rašė straipsnius vadovui *Lietuvos vienuolynai*.

Nuo 1990 m. su pertraukomis VDA skaitė Lietuvos meno istorijos, XVII–XIX a. Vakarų meno istorijos, baroko dailės, vizualaus ir žodinio teksto analizės kursus, šiuo metu dėsto atvaizdo antropologijos kursą. 1996 m. pradėjo dirbti VDA Dailėtyros institute. Nuo 2012 m. aktyviai dalyvauja VDA menotyros ir meno doktorantūrų procesuose.

Tojana Račiūnaitė domisi vaizdo ir teksto sąveika senojoje LDK ir šiuolaikinėje kultūroje, ikonografinė ir ikonologinė religinės dailės kūrinių ir reiškinių interpretacija, taip pat atvaizdo antropologijos problematika.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 1995 m., nuo 1996 m. –
Tarptautinės dailės kritikų asociacijos (AICA) narė.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės
XVI–XVIII a. kultūra, bažnytinė dailė, meno istorijos metodologija,
atvaizdo antropologija.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1996 M.

MONOGRAFIJOS

Vizijos ir atvaizdai. Basujų karmelitų palikimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.

Atvaizdo gyvastis. Švč. Mergelės Marijos stebuklingųjų atvaizdų patirtis XVII–XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Apie Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios freskų ikonografiją“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 7: *Ženklas ir simbolis senojoje Lietuvos dailėje.* Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 97–150.

„Šventieji paveikslai LDK basujų karmelitų pamaldume“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 21: *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės barokas: formos, įtakos, kryptys*, sudarė R. Butvilaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 53–62.

„Šiuolaikinės dailės strategijos ir katarsio ilgesys“, in: *Dešimtojo dešimtmečio dailės procesai ir kontekstai*, sudarė E. Grigoravičienė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001, p. 115–122.

„Lukiškių Šv. Jokūbos ir Pilypo bažnyčios Dievo Motinos paveikslas ir jo stebuklų knyga „Mistinis fontanas...“: Stebuklo vieta ir laukas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 25: *Paveikslas ir knyga. LDK dailės tyrimai ir šaltiniai*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 225–242.

„Stebuklingasis atvaizdas ir stebuklo atvaizdas: „Gidlų stebuklingasis Marijos atvaizdas“ Traupio bažnyčioje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 26: *Vaizdas ir pasakojimas*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 137–159.

„Gėlės atminties paraštėse: Vilniaus basųjų karmeličių meninės raiškos prielaidos“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2003, Nr. 2 (31), p. 19–26.

„Šv. Bonifaco kankinio relikvijos Valkininkų bažnyčioje“, in: *Menotyra*. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos leidykla, 2004, Nr. 2 (35), p. 36–45.

„Kristaus kančios atvaizdų samprata XVII–XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje“, in: *Religija ir kultūra*, sudarė R. Šerpitytė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2004, p. 34–43.

„Jausmų kelionė ir tikrieji stebuklingųjų paveikslų atvaizdai“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 35: *Pirmavaizdis ir kartotė: vaizdinių transformacijos tyrimai*, sudarė M. Iršėnas, G. Surdokaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 41–46.

„Reprezentacija ir meno istorijos pabaiga“, in: *Lietuvos dailės istorikų draugijos biuletenis*, 2006. Lietuvos dailės istorikų draugijos mokslinis-informacinis leidinys. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla. 2006, p. 7–13.

„Marijos puošmenos: šventųjų relikvijos Kodenio Šv. Onos bažnyčioje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 41: *Šventųjų relikvijos Lietuvos kultūroje*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 129–148.

„Stebuklų laukas ir neurologija: neurologiniai sutikimai Lietuvos stebuklų knygoje“ (kartu su V. Budriu), in: *Neurologijos seminarai*, t. 11 (Nr. 1(31)), Vilnius: Rotas, 2007, p. 39–46.

„Stebuklingasis atvaizdas ir jo aplinka. Loreto Švč. Mergelė Marija iš Valkininkų“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 7–30.

„Šventosios drobulės ir kraujuojantis krucifiksas“ (kartu su S. Maslauskaitė); „Šventųjų atvaizdų teologija ir stebuklai“ (kartu su S. Maslauskaitė); „Atvaizdų pragmatika“ (kartu su A. Sverdiolu), „Krucifiksas – knyga. Kūno tekstas“, in: *Gyvas žodis, gyvas vaizdas. Fabijono Birkowskio pamokslas apie šventuosius atvaizdus*. Pamokslo faksimilė, vertimas ir studija, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 108–121, 122–138, 162–181, 162–181.

„Portretas ir asmens tapatybė. Radvilų ikonografijos fragmentai“, in: *Kuriantis protas brangesnis nei turtai...*, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 61–81.

„Švč. Mergelės Marijos Snieginės su adorantais paveikslas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 57: *Meninis Vilnius, įtakos ir įvaizdžiai*, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2010, p. 21–41.

„Portretas ir asmens tapatybė: karalaitė Marija Ona Teresė“, in: *Dailės istorijos studijos*, kn. 4: *Socialinių tapatumų reprezentacijos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje*, sudarė A. Paliušytė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2010, p. 150–171.

„Globojant šventą kankinio kūną: Juozapato Kuncevičiaus kultas *Loca Sancta* aspektu“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 60: *Dangiškieji globėjai, žemiškieji mecenatai*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011, p. 203–219.

„LDK stebuklingųjų Švč. Mergelės Marijos atvaizdų apmąstymo būdai: istoriografinės pastabos“, in: *Religinės kultūros paveldo studijos*, t. 3: *Virgo Venerabilis: Marijos paveikslas Lietuvos kultūroje*. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2011, p. 54–69.

„Šešėliai ir debesys: anapusbės vaizdavimo ribos“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 64: *Vizualioji kultūra: problemos ir interpretacijos*, sudarė M. Saukaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 49–64.

„Lukiškių Dievo Motinos ikonos atodanga: restauravimas, ikonografija ir kilmės klausimas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 68: *Kultiniai atvaizdai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: importas ir sklaida*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 65–94.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Antalieptės buvęs basųjų karmelitų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia“; „Kauno buvęs basųjų karmelitų vienuolynas ir Šv. Kryžiaus bažnyčia“; „Kėdainių buvęs senosios regulos karmelitų vienuolynas ir Šv. Juozapo bažnyčia“; „Kruonio buvęs Bazilijonų vienuolynas ir Švč. Mergelės Marijos Angelų Karalienės bažnyčia“; „Vilniaus buvęs basųjų karmelitų vienuolynas ir Šv. Teresės bažnyčia“; „Vilniaus buvęs Bazilijonų vienuolynas ir Švč. Trejybės bažnyčia“; „Vilniaus buvęs senosios regulos karmelitų vienuolynas ir Visų Šventųjų bažnyčia“, in: *Lietuvos vienuolynai: Vadovas*, sudarė R. Janonienė, D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 53–56; 81–83, 123–125, 150–153, 267–275, 276–281, 365–370. Elektroninis išteklius [CD-ROM]: *Lietuvos vienuolynai. Monasteries and Convents in Lithuania*, sudarė R. Janonienė ir D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademija, Matematikos ir informatikos institutas, 2000.

Aušros Vartai: Vadovas (kartu su V. Ališausku). Vilnius: Aidai, 2003.

Lithuanian Boroque. Lithuania on First Acquaintance. Vilnius: Baltos lankos, 2005.

„Reflections in the Royal Vault“, in: *Speculum of Old Lithuania*, No. 1, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: The Lithuanian Institute, 2006, p. 7–28.

„The Former Jezuit Refectory“, in: *Speculum of Old Lithuania*, No. 1, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: The Lithuanian Institute, 2006, p. 39–49.

[tekstai, komentarai], in: *Baroque in Lithuania. Guide*, sudarė A. Sverdiolas. Vilnius: Baltos lankos, 2007 / *Il Barocco in Lithuania*. Guida. Vilnius: Baltos lankos. 2007.

„Journeys to Ancient Lithuania“, in: *Speculum of Old Lithuania*. No. 2. Vilnius: Lithuanian Institute. 2009, p. 6–17.

Vadovas po Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę (kartu su I. Vaišvilaite, A. Paliušyte, J. Liškevičiene, D. Klajumiene), sudarė I. Vaišvilaitė, A. Paliušytė. Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas. 2012.

„Paveiklo patyrimas: tarp „jausti“ ir „suprasti““ (kartu su J. Liškevičiene, R. Rachlevičiūte, A. Sverdiolu), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 64: *Vizualioji kultūra: problemos ir interpretacijos*, sudarė M. Saukaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 235–246.

STRAIPSNIAI KATALOGUOSE

„Basasis karmelitas Jėzaus Marijos Dominykas“, „Šv. Teresės Avilietės ekstatė“, „Jėzus ir šv. apaštalas Tomas Netikintysis“, „Šv. Teresė ir Šv. Škaplieriaus brolijos narės. Šv. Simonas Stokas ir Šv. Škaplieriaus brolijos nariai“, „Švč. Mergelė Marijos Škaplierinė“, in: *Lietuvos sakralinė dailė, XI–XX a. pradžia*, t. 1: *Tapyba skulptūra, grafika, XIV–XX a. pradžia*, sudarė D. Tarandaitė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2003, p. 94–95, 132–133, 133, 141, 148.

„Šv. Pranciškus Asyžietis“, „Nukryžiuotasis su Marija Magdaliete“, „Šv. Apaštalai Petras ir Paulius“, „Švč. Trejybė“, „Švč. Jėzaus Širdis“, „Jėzaus Atsimainymas“, „Šv. Jonas Krikštytojas“, „Šv. Teresė Avilietė“, „Šv. Mikalojus“, „Šv. Ona“, „Šv. Antanas Paduvietis“, „Šv. Juozapas“ (kartu su R. Stankevičiene), in: *Lietuvos sakralinė dailė*, t. I: *Vilkaviškio vyskupija*, kn. 6: *Šalių dekanatas*, dalis 1: *Barzdai–Lukšiai*. Vilnius: Gervelė, 2006, p. 484–495, 499–500, 506–507, 497–499.

„Paveikslai pokalbiui“, in: *Eugenijus Antanas Cukermanas*. Vilnius: Lietuvos Aido galerija, 2005, p. 9–13.

„Fotografijos pradžios ir pabaigos studijos“, in: J. Remeikytė, *Po Tuo tarpu Prieš*: Parodos *Tarp mūsų* katalogo dalis. Vilnius: Šiuolaikinio meno centras. 2007, p. 4–11.

SUDARYTI IR PARENGTI LEIDINIAI

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 24: *Tipas ir individas Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės kultūroje*, sudarė J. Liškevičienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 25: *Paveikslas ir knyga. LDK dailės tyrimai ir šaltiniai*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

Speculum of Old Lithuania, No. 1, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: The Lithuanian Institute, 2006.

Speculum of Old Lithuania, No. 2, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: The Lithuanian Institute, 2009.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 41: *Šventųjų relikvijos Lietuvos kultūroje*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Gyvas žodis, gyvas vaizdas. Fabijono Birkowskio pamokslas apie šventuosius atvaizdus. Pamokslo faksimilė, vertimas ir studija, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Lietuva 1009–2009, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009.

Acta Academiae Artium Vilnensis, t. 68: *Kultiniai atvaizdai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: importas ir sklaida*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013.

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJOS

„Mykolas Moscickis ir jo „Mokslas apie šventąsias relikvijas...“ (iš lenkų kalbos vertė ir komentarus parašė T. Račiūnaitė), in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 41: *Šventųjų relikvijos Lietuvos kultūroje*, sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 149–177.

„Fabian Birkowski. O świętych obrazach, iako maią bydz szanowane. Fabijonas Birkowskis. Apie šventuosius atvaizdus, kaip jie turi būti gerbiami“, in: *Gyvas žodis gyvas vaizdas. Fabijono Birkowskio pamokslas apie šventuosius atvaizdus. Pamokslo faksimilė, vertimas ir studija* (iš lenkų kalbos vertė R. Butvilaitė, T. Račiūnaitė, A. Sverdiolas, komentarus parašė A. Sverdiolas, T. Račiūnaitė, S. Maslauskaitė), sudarė T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 15–52.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Vlodo Urbanavičiaus „Skoliniai““, in: *Šiaurės Atėnai*, Nr. 675, 2003 11 08.

„Kopėčios ir žuvis, kurios nėra, arba Antano Šnaro akmeninių skulptūrų nuostaba ir istorija“, in: *Šiaurės Atėnai*, Nr. 679, 2003 12 06.

„Meno kūrinys ir istorija: žinojimas, matymas, vaizdavimas“, in: *Naujasis Židinys-Aidai*, 2010, Nr. 1–2, p. 23–28.

„Lukiškių Dievo Motinos ikona“, in: *Literatūra ir menas*, 2012 11 23.

Linkuvos karmelitų vienuolynas ir bažnyčia / The Carmelite Monastery and Church in Linkuva, scenarijaus autorė T. Račiūnaitė, režisierius L. Kontrimas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.

Vilniaus basijų karmelitų vienuolynas ir Šv. Teresės bažnyčia / Vilnius Monastery of the Discalced Carmelites and the Church of St. Theresa, scenarijaus autorė T. Račiūnaitė, režisierius V. Babaliauskas: Elektroninis išteklius [CD-ROM]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013.

Dr. Dalia Ramonienė ▶▶▶

g. 1948 m. Braškių k. (Biržų r.); gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 1996 m.

Vyresnioji mokslo darbuotoja nuo 1999 m.

Menotyrininkė

1975 m. baigė tuometinio Lietuvos TSR valstybinio dailės instituto Meno istorijos katedros neakivaizdinį skyrių, įgijo dailėtyrininkės specialybę. 1999 m. eksternu apgynė humanitarinių mokslų dailės istorijos krypties daktaro disertaciją „Dailininko Justino Vienožinskio pedagoginė veikla 1920–1940 metais“.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 1995 m.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: Lietuvos XX a. I p. dailės ugdymas;
LDK XVI–XVIII a. meninės kultūros raidos ypatumai.

BIBLIOGRAFIJA NUO 1996 M.

MONOGRAFIJOS

Justinas Vienožinskis. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.

Geidžių Šv. Onos bažnyčia (ser. *Lietuvos architektūros ir dailės paminklai*). Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.

Kauno meno mokyklos mokinių sąvadas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006.

Algirdas Dovydenas. Vitražas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2013.

ŽODYNAS

Krikščioniškosios ikonografijos žodynas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1997; antrasis leidimas 1998.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Protestantizmo idėjų atspindys Lietuvos Brastos biblijos titulinio lapo meniniame apipavidalinime“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 8: *Lietuvos grafikos istorijos šimtmečiai*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1996, p. 7–19.

„Tautinių tradicijų ir moderniosios dailės aspektai J. Vienožinskio jaunųjų menininkų ugdymo programoje“, in: *Kauno meno mokykla – Kauno dailės institutas: Praeitis–dabartis–ateitis*. Kaunas: Kauno dailės institutas, 1997, p. 29–37.

„Justinas Vienožinskis Krokuvėje (1908–1914)“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 15: *Modernumas ir tradicija XX amžiaus Lietuvos tapyboje*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 40–56.

„Privati Justino Vienožinskio tapybos studija (1930–1932)“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 17: *XIX–XX a. Lietuvos dailė. Edukacinis aspektas*, sudarė V. Jankauskas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2000, p. 117–124.

„Baroko tapybos pavyzdžiai Alsėdžių Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje“, „Stebuklingas šv. Baltramiejaus paveikslas ir jo aptaisai“, in: *Alsėdžiai* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 10), sudarė A. Butrimas, L. Gričiūtė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 83–88, 89–92.

„[Plungės] Senieji bažnyčios paveiksai ir aptaisai“; „[Plungės] Bažnyčios pavienės liaudiškos stilistikos medinės skulptūrėlės“; „[Plungės] Bažnyčios senosios Kryžiaus kelio stotys“; „[Kulių] Senieji bažnyčios paveiksai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plungė, Kuliai, Stalgėnai, Pakutuvėnai*, sudarė A. Butrimas, 2004, p. 77–81, 82–84, 90–94, 150–155.

„Sakralinė tapyba“, in: *Tytuvėnų Bernardinų bažnyčia ir vienuolynas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004, p. 147–196.

„[Tverų] Bažnyčios altorių paveiksai“; „[Kantaučių] Bažnyčios altorių paveiksai ir pavieniai kūriniai“; „[Kantaučių] Bažnyčios liaudiškos skulptūrėlės“; „[Lieplaukės] Bažnyčios altorių paveiksai ir Jėzaus Nazariečio skulptūra“; „[Medingėnų] Bažnyčios altorių paveiksai ir pavieniai kūriniai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Rietavas, Tverai, Kantaučiai, Lieplaukė, Medingėnai, Žlibinai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 81–92, 132–139, 140–141, 174–185, 232–239.

„Platelių bažnyčios altorių paveiksai“; „Beržoro bažnyčios altorių paveiksai“; „Gintališkės bažnyčios tapyba ir skulptūra“; „[Gegrėnų] Bažnyčios interjero ir altorių apžvalga“; „[Gegrėnų] Bažnyčios Jėzaus Nazariečio skulptūra ir altorių paveiksai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė: Plateliai, Beržoras, Gintališkė, Šateikiai, Žemaičių Kalvarija, Gegrėnai*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 35–45, 57–62, 85–94, 285–289, 290–299.

„[Plungės] Senieji bažnyčios paveiksai ir aptaisai“; „[Plungės] Bažnyčios pavienės liaudiškos stilistikos medinės skulptūrėlės“; „[Plungės] Bažnyčios senosios Kryžiaus kelio stotys“; „[Kulių] Senieji bažnyčios paveiksai“; „[Tverų] Bažnyčios altorių paveiksai“; „[Kantaučių] Bažnyčios altorių paveiksai ir pavieniai kūriniai“; „[Kantaučių] Bažnyčios liaudiškos skulptūrėlės“; „[Lieplaukės] Bažnyčios altorių paveiksai ir Jėzaus Nazariečio skulptūra“; „[Medingėnų] Bažnyčios altorių paveiksai ir pavieniai kūriniai“; „Platelių bažnyčios altorių paveiksai“; „Beržoro bažnyčios altorių paveiksai“; „Gintališkės bažnyčios tapyba ir skulptūra“; „[Gegrėnų] Bažnyčios interjero ir altorių apžvalga“; „[Gegrėnų] Bažnyčios Jėzaus Nazariečio skulptūra ir altorių paveiksai“, in: *Plungės dekanato sakralinė architektūra ir dailė / Sacral Architecture and Art in the Plunge Deanery*, sudarė A. Butrimas. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005, p. 77–81, 82–84, 90–94, 150–155, 285–296, 336–343, 344–345, 378–389, 436–443, 519–528, 541–546, 569–578, 769–773, 774–783.

„Lietuvių dailės institutas Freiburge“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 46: *Kultūrinė emigracija. Istorinės patirtys ir aktualijos*, sudarė I. Pleikienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 17–29.

„Sartininkų Šv. Jurgio bažnyčia“; „Skaudvilės Šv. Kryžiaus bažnyčia“; „Liu-
teronų Bažnyčia Tauragės krašte“, in: *Tauragės kraštas. Istorija, kultūra,
meno paminklai*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos
leidykla, 2007, p. 253–258, 259–268, 295–314.

„Kelmės Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia“; „Maironių (Sau-
dininkų) Švč. Mergelės Marijos bažnyčia“; „Stulgių Šv. apaštalo evangelis-
to Mato bažnyčia“; „Šaukėnų Švč. Trejybės bažnyčia“; „Verpenos Šv. Onos
koplyčia“, in: *Kelmės dekanato bažnyčios ir vienuolynai*, sudarė D. Klaju-
mienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008, p. 25–39, 135–145,
219–230, 231–245, 291–297.

„Stasio Šilingo dailės kūrinių kolekcija Misiūnuose“, in: *Kuriantis protas
brangesnis nei turtai...*, sudarė G. Mickūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės aka-
demijos leidykla, 2009, p. 151–161.

„Jonas Buračas: menininko kelias“, in: *Jonas Buračas (1898–1977)*, sudarė
S. Makselienė. Vilnius: Meno rinkos agentūra, 2010, p. 10–24.

„Senosios Salantų bažnyčios altorių ir jų paveikslų istorinė ir meninė
apžvalga“, in: *Salantų bažnyčia. Istorija, meno vertybės ir žmonės* (ser. *Že-
maičių praeitis*, kn. 15), sudarė P. Šverebas. Vilnius: Vilniaus dailės akade-
mijos leidykla, 2011, p. 141–161.

„Liaudiškojo šv. Onos įvaizdžio formavimosi prielaidos Žemaičių vysku-
pystėje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 60: *Dangiškieji globėjai,
žemiškieji mecenatai*, sudarė J. Liškevičienė. Vilnius: Vilniaus dailės akade-
mijos leidykla, 2011, p. 171–180.

„Keletas senosios Vieksnių bažnyčios istorijos faktų“, in: *Vieksniai. Istorija
ir kultūra* (ser. *Žemaičių praeitis*, kn. 16), sudarė P. Šverebas. Vilnius: Vil-
niaus dailės akademijos leidykla, 2013, p. 235–249.

„Kauno meno mokyklos auklėtinė tapytoja Julija Petkevičienė: gyvenimo
ir kūrybos apžvalga“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 68: *Moteriško-
ji tapatybė ir dailė*, sudarė A. Andriulytė, R. Rachlevičiūtė. Vilnius: Vilniaus
dailės akademijos leidykla, 2013, p. 61–75.

„Vidutinės bajorijos reprezentacinių interjerų įrangos ir apipavidalinimo
tendencijos XVIII amžiuje“, in: *Pasaulietiniai interjerai: idėja, dekoras, di-
zainas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla,
2014, p. 91–109.

„Apšvietos idėjų atgarsiai vidutinės bajorijos tradicinėje aplinkoje“, in: *XVIII a. studijos*, kn. 1, sudarė R. Šmigelskytė-Stukienė. Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2014, p. 277–293.

STRAIPSNIAI VADOVĒLIUOSE

[XX a. pirmosios pusės dailė ir architektūra]: „Vakarų Europos dailės ir architektūros apžvalga“; „Lietuvos meninio gyvenimo apžvalga“; „Dailės ugdymas: Kauno meno mokykla“; „Tapyba. Pirmosios lietuvių dailės parodos“; „Vyresniosios dailininkų kartos tapyba: tradicijos keliu“; „Ketvirtąjo dešimtmečio jaunosios dailininkų kartos tapyba: modernizmo link“; [XX a. antrosios pusės dailė ir architektūra]: „Karo ir pokario metų tapyba“, in: *Lietuvos dailės istorija*, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002, p. 260–261, 262–263, 264–265, 268–271, 280–281, 282–283, 320–322.

„Lietuvos Brastos biblijos meninis apipavidalinimas“, in: *Gimtoji istorija. Lietuvos istorijos vadovėlis: nuo 7 iki 12 klasės*: Elektroninis išteklius, CD-ROM, sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2002.

„Stilistinė įvairovė (1918–1940 m.)“; „Modernizmo sklaida“, in: *Įdomioji Lietuvos istorija: Lietuvos meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2005. Leidimas anglų k.: *Įdomioji Lietuvos istorija / Attractive History of Lithuania: Meno istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų / The History of Art from Ancient Times to the Present Day*: Elektroninis išteklius [CD-ROM], sudarė E. Jovaiša. Vilnius: Elektroninės leidybos namai, 2007.

VADOVAI, METODINĖ LITERATŪRA

„Seredžius. Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia“; „Skirsnemunė. Šv. Jurgio bažnyčia“; „Skirsnemunė. Skirsnemunės–Žvyrių evangelikų liuteronų bažnyčia“, in: *Panemunės istorija: archeologijos ir meno paminklai*: Vadovas, sudarė R. Janonienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2006, p. 76–80, 150–154, 155–157; antras pataisytas leidimas, 2008.

„Gnieznas“, in: *Šiaurės Lenkijos architektūros ir dailės paminklai*: Vadovas, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007, p. 124–129.

STRAIPSNIAI ENCIKLOPEDIJOJE

„Biblija dailėje“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 3. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003, p. 147–150.

„Dailės ir amatų mokykla (École des Arts et Métiers)“; „Dalmau Luis“; „Danby Francis“; „Dannecker Johann Heinrich von“; „Dillens Julian“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 4. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2003, p. 400–401, 434, 443, 470–471, 772.

„Donner Georg Raphael“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 5. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2004, p. 83.

„Hodegetria“; in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 7. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005, p. 601.

„Jėzus Kristus dailėje“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 8. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005, p. 657–659.

„Kislingas Gotlibas“; „Klasicizmas dailėje“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 10. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006, p. 177, 234–236.

„Marija dailėje“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 14. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008, p. 275–278.

STRAIPSNIAI KATALOGUOSE

„Szkoła Sztuk Pięknych w Kownie 1922–1940“ / „Kauno meno mokykla 1922–1940 metais“; 26 dailininkų biogramos, in: *Kształcenie artystyczne w Wilnie i jego tradycje / Vilniaus meno mokykla ir jos tradicijos*, red. J. Malinowski, M. Woźniak, R. Janonienė. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 1996, p. 150–159 / 382–390; p. 160–173 / 390–408.

„Paveikslas „Nukryžiuotasis““; „Kryžius su Nukryžiuotojo skulptūra“; „Paveikslas „Švč. Mergelės Marijos karūnavimas““; „Klebono Juozapo Šipailos portretas“, in: *Lietuvos sakralinės dailės katalogas*, t. 1: *Vilkaviškio vyskupija*, kn. 2: *Vilkaviškio dekanatas*, sudarė T. Jurkuvienė. Vilnius: Gervelė, 1997, p. 105–106, 168–170.

„Paveikslas „Švč. Mergelė Marija Škaplierinė““; „Paveikslas „Barūnų Švč. Mergelė Marija (Trijų kryžių Švč. Mergelė Marija)““; „Paveikslas „Švč. Mergelė Marija su Vaikeliu““; „Paveikslas „Barūnų Trijų kryžių Švč. Mergelė Marija““; „Paveikslas „Šv. Jurgis““; „Paveikslas „Šv. arkangelas Mykolas““; „Paveikslas „Šv. Elžbieta Vengrė““; „Paveikslas „Šv. Juozapas““; „Kryžiaus Kelio stotys“; „Paveikslas „Dangun paimtoji Švč. Mergelė Marija“ su aptaisais“; „Paveikslas „Šv. Antanas“ su aptaisais“; „Paveikslas „Šv. Jonas Nepomukas““; „Paveikslas „Šv. Juozapas““; „Paveikslas „Šv. Teklė““; „Paveikslas „Šv. Juozapas““; „Paveikslas „Švč. Mergelės Marijos gimimas““; „Paveikslas „Rožinio Švč. Mergelė Marija““, in: *Lietuvos sakralinės dailės katalogas*, t. 1: *Vilkaviškio vyskupija*, kn. III: *Lazdijų dekanatas*, sudarė S. Smilingytė-Žeimienė. Vilnius: Gervelė, 1998,

p. 2–84, 283–287, 287–290, 290–292, 293–294, 294–296, 297–298, 299–300, 300–303, 337–340, 341–344, 344–346, 347–349, 349–351, 353–354, 432–434, 434–437.

„Krikščioniškoji tapybos tradicija“, in: *Lietuvos sakralinė dailė. XI–XX a. pradžia*, t. 1: *Tapyba, skulptūra, grafika, XIV–XX a. pradžia*, sudarė D. Tarandaitė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2003, p. 57–69.

„Freiburgo dailės ir amatų mokykla / École des Arts et Métiers (1946–1949)“, in: *Freiburgo dailės ir amatų mokykla. Dėstytojai ir mokiniai*: Parodos katalogas, sudarė R. Rutkauskienė ir kt. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2006, p. 5–21.

Justinas Vienožinskis. Studijų metų piešiniai. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011.

SUDARYTAS IR PARENGTAS LEIDINYS

Lietuvos dailės istorija, sudarė A. Andriuškevičius ir kt. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2002.

STRAIPSNIAI ALBUMUOSE, ILIUSTRUOTUOSE LEIDINIUOSE

„Tapytojo Juozo Bagdono kūryba“, in: *Juozas Bagdonas. Žemaičių dailės muziejaus leidinys*, sudarė J. Bagdonas. Telšiai: Spaudos lankas, 2002, p. 5–8.

[Pro uždangą]: „Istorinės progos ir dailės proveržiai“, in: *Lietuva 1009–2009*, sudarė A. Butrimas, R. Janonienė, T. Račiūnaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2009, p. 603–609.

„Dailės studijos ir tapybos apžvalga“, in: *Gyvenimo juostos: Julija Jablonskytė-Petkevičienė*, sudarė E. Lukėnaitė-Griciuvienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2013, p. 105–116.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Paeilivimai ant skulptūrų“, in: *Lietuvos aidas*, 1996 01 03.

„Muziejus – mokyklai“, in: *7 meno dienos*, 1996 05 31.

„Individualumo keliu [tapytojas Juozas Bagdonas]“, in: *Dienovidis*, 2001, Nr. 5, p. 38–41.

„Dar vienas žvilgsnis į Vilnių iš arčiau“ [rec.: L. Laučkaitė, *Vilniaus dailė XX amžiaus pradžioje*, Vilnius: Baltos lankos, 2002], in: *Kultūros barai*, 2003, Nr. 2, p. 89–91.

„Knyga apie Druskininkus“ [rec.: R. Griškaitė, *Mineralinis miestelis, arba kurortinės kultūros pradžia Lietuvoje pagal Vasilijaus von Rothkircho rankraštį „Užrašai apie Druskininkus“*]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003], in: *7 meno dienos*, 2003 09 05.

„Adolfas Valeška“, in: *Dailė*, 2005, Nr. 1, p. 96–99.

„Freiburgo dailės ir amatų mokykla (1946–1949)“, in: *Dailė*, 2006, Nr. 2, p. 107–112.

„Antanas Kučas (1909–1989)“, in: *Dailė*, 2009, Nr. 1, p. 99–103.

„Žita Žemaitytė (1923 07 26–2009 05 18)“, in: *7 meno dienos*, 2009 05 29.

Dr. Aušra Trakšelytė ▶▶▶

g. 1981 m. Plungėje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 2011 m.

Mokslo darbuotoja nuo 2013 m.

**Dailėtyrininkė, parodų kuratorė,
kultūros renginių organizatorė**

2007 m. Vilniaus dailės akademijoje baigė Meno istorijos ir teorijos magistro studijas. 2012 m. VDA apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „*Įvietintas* vaizduojamasis menas: teorinis diskursas ir raiška Lietuvos šiuolaikiniame mene“ (mokslinė vadovė doc. dr. Lolita Jablonskienė). Nuo 2013 m. kartu su prof. Henriku B. Andersenu rengia „Theoretical Seminars & Critical Meetings“, skirtus VDA vizualiųjų menų studijų magistrantams, o nuo 2014 m. VDA įvairių specialybių magistrantams skaito kursą apie Lietuvos šiuolaikinį meną.

Aušra Trakšelytė domisi *įvietintu* menu (angl. *site-specific art*) ir jo teorija, tyrinėdama šią temą įvairiais formatais – šiuolaikinio meno parodomis, viešomis paskaitomis ir publikacijomis. Nuo 2003 m. ji intensyviai dalyvauja šiuolaikinio meno lauke kaip kritikė, rašydama straipsnius, esė ir parodų recenzijas; nuo 2004 m. kuruoja parodas, skaito pranešimus konferencijose bei viešas paskaitas Lietuvoje ir užsienyje.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: šiuolaikinis vaizduojamasis menas (erdviniai menai, šiuolaikinė skulptūra, *įvietintas* menas); šiuolaikinio meno teorija ir kritika.

BIBLIOGRAFIJA NUO 2011 M.

MOKSLINIS STRAIPSNIS

„Įvietinto šiuolaikinio meno teorinis diskursas“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, t. 64: *Vizualioji kultūra: problemos ir interpretacijos*, sudarė M. Saukaitė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 123–134.

STRAIPSNIS KATALOGE

[Įvadinis tekstas], in: *Mindaugas Lukošaitis. Piešinių ciklas „Rezistencija“*: Katalogas. Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2014, p. 5–7.

SUDARYTAS IR PARENGTAS LEIDINYS

Stanislovas Kuzma (1947–2012). Skulptūra +5425 dienos: Parodos katalogas, sudarė E. Lubytė, A. Trakšelytė. Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, 2013.

KITI REIKŠMINGI STRAIPSNIAI IR LEIDINIAI

„Kaip toli ir kaip arti yra Baltarusija ir jos šiuolaikinis menas?“, in: *eurozine.com*, 2011 m. vasaris.

„Mobilios skulptūros pagal Juozą Laivį“, in: *art news.lt*, 2012 01 03.

„Menininkė autobiografė. Apie Linos Albrikenės kūrybą ir projektą „Kojos studija“ (iš ciklo „Vaizdas pro „Vartus““), in: *Literatūra ir menas*, 2012 06 08.

„Ryšys su vieta: apie įvietintą meną“, in: *ArtActivist.org*, sudarė Ū. Tornau, 2013 06 25.

„ŠMC – 20 metų“, in: *Dailė*, 2013, Nr. 1, p. 20–23.

„Tikrovės fragmentavimas, viešinimas ir rezervavimas“, in: *Dailė*, 2014, Nr. 1, p. 43–47.

Dr. Gintautė Žemaitytė ▶▶▶

g. 1973 m. Vilniuje; gyvena ir dirba Vilniuje

VDA Dailėtyros institute dirba nuo 2012 m.

Mokslo darbuotoja nuo 2012 m.

Semiotikė, menotyryninkė

1998 m. Vilniaus universitete baigė Literatūros teorijos studijas, 2007 m. Vilniaus dailės akademijoje apgynė humanitarinių mokslų menotyros krypties daktaro disertaciją „Gyvenimo būdo reklamos estetika: vaizdinis ir žodinis tekstas“ (mokslinė vadovė dr. Lolita Jablonskienė). Nuo 2007 m. dėsto vizualinės semiotikos, plastinės semiotikos, reklamos analizės kursus VDA ir Vilniaus universitete; nuo 2012 m. dalyvauja VDA meno doktorantūros procese.

Gintautė Žemaitytė domisi tarpdalykinėmis kultūros studijomis, tyrimuose taiko vizualinės semiotikos metodą, bet daugiausia dėmesio skiria plastinei semiotikai, apimančiai įvairias išraiškos priemones; nuo 2012 m. gilinaisi į dizaino tyrimų metodologinius aspektus. Ji dalyvauja seminaruose ir konferencijose, skaito viešąsias paskaitas, nuo 2009 m. užsiima kultūrine veikla.

2014 m. išrinkta Lietuvos kultūros tarybos nare.

Lietuvos dailės istorikų draugijos narė nuo 2013 m.

MOKSLINIO DARBO SRITYS: plastinė semiotika, vizualinė semiotika, dizainas ir artefaktai.

BIBLIOGRAFIJA NUO 2012 M.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI

„Espress Yourself: The Enigma of Self-Expression in the Advertisement of Lavazza“, in: *As interações sensíveis. Ensaio de sociosemiótica a partir da obra de Eric Landowski*, sudarė A. Claudia de Oliveira. São Paulo: Estação das Letras e Cores e Editora CPS, 2013, p. 671–682.

„Interjeras kaip kalba“, in: *Pasaulietiniai interjerai: idėja, dekoras, dizainas*, sudarė D. Klajumienė. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014, p. 12–24.

05 Fotografijos album

UDK 378.6(474.5):7.07(091)

Vi-171

Vilniaus dailės akademijos

Dailėtyros institutui –

20 ▶ 1994–2014 ▶

Sudarytoja

Aušra Trakšelytė

Redaktorės

Gintautė Žemaitytė,

Dalia Ramonienė

Dailininkė

Edita Namajūnienė

Fotografė

Stasė Butrimienė

Tiražas 50 egz.

Vilniaus dailės akademijos leidykla

Dominikonų g. 15, LT-01131 Vilnius

El. p. leidykla@vda.lt

www.leidykla.vda.lt

Dailėtyros institutas

Dominikonų g. 15/1

LT-01131 Vilnius

Tel. (8 5) 2123 131

El. p. institutas@vda.lt

www.vda.lt

ISBN 978-609-447-157-5